MAZPULKS

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS CENTRĀLBIEDRĪBAS, KURZEMES LAUKSAIMNIECĪBAS BIEDRĪBU SAVIENĪBAS, ZEMGALES LAUKSAIMNIECĪBAS CENTRĀLBIEDRĪBAS UN LATGALES LAUKSAIMNIECĪBAS BIEDRĪBU SAVIENĪBAS MĒNEŠRAKSTS JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM.

1934.

№ 6.

SAVIENĪBAS „LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS CENTRĀLBIEDRĪBA“ IZDEVUMS

Iznākušas — Mazpulku luga: **Ausma Roga**

„Pirms lielās dzīves“

3 cēlienos, ar dziesmām.

Viegli un ērti izrādama skolu, mazpulku un citos jaunatnes sarīkojumos. **Maksā Ls 1,—**

---

2. iespiedumā **Fr. Keisa** stāsts

Zem baltzaļā karoga

(Tulkojums K. Ulmaņa redakcijā).

Stāstā spilgti attēlots Amerikas mazpulku jaunatnes idealisms un cīņas. Grāmata jo silti ieteicama mūsu jaunatnei, it sevišķi mazpulku dalībn.

Dabūjamas visos grāmatu veikalos. **Maksā Ls 1,50**

Var pasūtīt pa pastu, iemaksājot mūsu **tekošā rēķinā Nr. 1278,** vai iesūtot pastmarkās grāmatu vērtību. Sūtīšanas izdev. grāmatas pircējam nav jāsedz.

„Zemnieka Domas“
Rīgā, Tērbatas ielā 33/35

Priekuļu lopkopības skolā

uzņem jaunus audzēkņus 1934./35. m. g.

Pieteikšanās un tuvākas ziņas sniedz **Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, L. L. Centrālbiedrības lopkopības nodalā, tā|r. 33843,** kā arī visi rajonu lopkopības instruktori.

Latvijas Lauksaimniecības Centrālbiedrība.

Mājturības kursus skolotājām

sarīko Rīgā, no 2. jūlija līdz 10. augustam š. g.

Jāpieteicas līdz **25. jūnijam Ārpusskolas izglītības nodaļā, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, dz. 6, tā|r. 26317.**

Latvijas Lauksaimniecības Centrālbiedrība.

Latvijas mazpulku virsvadonis —
Ministru Prezidents K. Ulmanis

MAZPULKS

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS CENTRĀLBIEDRĪBAS, KURZEMES LAUKSAIMNIECĪBAS BIEDRĪBU SAVIENĪBAS, ZEMGALES LAUKSAIMNIECĪBAS CENTRĀLBIEDRĪBAS UN LATGALES LAUKSAIMNIECĪBAS BIEDRĪBU SAVIENĪBAS MĒNEŠRAKSTS JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM.

IZNĀK KATRA MĒNEŠA 15. DIENĀ.

REDAKCIJA UN EKSPEDĪCIJA: RĪGĀ, BAZNĪCAS IELĀ № 4-a. TĀĻRUŅI: RED. — 33843; EKSPED. — 22322.

ABONĒŠANAS MAKSA: GADĀ LS 1,50; ATSEVIŠĶS NUMURS 15 SANT.

SLUDINĀJUMU MAKSA: 1/1 L. P. — LS 30,—; 1/2 L. P. — LS 15,—; 1/4 L. P. — LS 7,50.

IV. gada gājums. **15. jūnijā 1934. g.** **№ 6**

Ministru Prezidents K. Ulmanis — Latvijas mazpulku virsvadonis.

Sakarā ar mazpulku padomes nosūtīto apsveikumu Ministru Prezidentam **K. Ulmanim** un lūgumu — būt par Latvijas mazpulku virsvadoni, padomes priekšsēdētājs **R. Dzērve,** saņēmis šādu atbildes rakstu:

Ļoti godājamais priekšsēdētāja kungs!

Man liels un patiess prieks par Latvijas mazpulku saimes novēlējumiem un solījumu no visas sirds, visiem prātiem un visiem spēkiem sekmēt mūsu jaunās valsts celšanas darbu. Mūsu mazpulku domas un centieni man arvienu bijuši tuvi un mīļi, un es ticu un esmu pārliecināts, ka viņu darbība nesīs svētību un labumu visai mūsu tautai un valstij. Jaunatnes gaišais idealisms lai būtu mazpulku vadošā zvaigzne, un kļūstot pašiem pilnīgākiem — lai tie darītu pilnigāku arī visu mūsu dzīvi.

Šādā pārliecībā un ticībā es sirsnīgi pateicos par man parādīto godu un ar prieku uzņemos Latvijas mazpulku virsvadonību.

K. Ulmanis

Ministru Prezidents.

Jāaug stipriem un vienotiem.

„Pirms 16 gadiem mēs iekarojām Latvijas valsti, gandrīz tukšām rokām iedami. Mēs bijām vienoti Tīreļpurvā, pie Ventas krastiem, Cēsu kaujās. Ar liesmojošu sirdi un sarkanbaltsarkanu karogu rokās. Tagad mums uzlikts vēl lielāks uzdevums, sargāt toreiz iegūto brīvību un neatkarību un pierādīt visai pasaulei, ka tas mums pieder ar pilnām tiesībām, kā vienotai, dzīves spējīgai, brīvības cienīgai tautai. Mēs nedrīkstam turpināt savas valsts veidošanu, ļaujot partiju ķildām vēl vairāk sašķelt un vājināt tautu.

Mums jābūt stipriem, mums jābūt vienotiem cīņās ar degošu ticību un nesalaužamu paļāvību.

Šī pārliecība ir mūs vadījusi, kad mēs šai brīdī uzņemamies atbildību, kuras smagumu mēs pilnīgi apzināmies, bet arī stiprinājusi mūsu cerību, **ka šo soli sapratīs un atzīs visi, kam dārga Latvija un viņas liktenis. Lai stipra paliek tautas griba, tautas ticība un paļāvība Latvijas nākotnei!**“

Tā skanēja manifests, kurš 16. maija rītā pāršalca visu mūsu zemi.

Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa un ģen. Baloža roku vadīti bija naktī risinājušies notikumi, kas visu mūsu dzīvi no naida, sašķeltības vienā mirklī pārvērta par vienotas tautas un vienotu mērķu pilnu dzīvi.

Tagad, kad visu mazpulku virsvadonību uzņēmies Ministru prezidents K. Ulmanis, tā pati persona, kam vadītāja loma bijusi piešķirta mūsu valsts tapšanas laikā, kas arī tagad apzinādamies savus pienākumus, valsts visgrūtākā brīdī uzņēmies jaunu atbildību, mazpulku saimei tas ir neaprakstāms ieguvums un pagodinājums. Tā persona, kas vadījusi un veidojusi mūsu valsti, vadīs un veidos mūsu jaunatni un viņas gara dzīvi.

Mazpulku saime var ne tikai priecāties un lepoties ar to, ka viņas priekšgalā iet cilvēks — gaišākais piemērs visā mūsu dzīvē, bet tai ar saviem darbiem jādara gods savam virsvadonim, kas dedzinājis mūsu sirdīs tēvu zemes mīlestību, kas ar savu dzīvi un darbu devis mūsu valsti, darba un pašuzupurēšanās piemēru. **Mazpulku saimei jāmācās un jāaug šī piemēra paēnā, lai reiz aizsniegtu to pašu personības spēka un darbīguma galotni, kādu to aizsniedzis mazpulku virsvadonis.**

Līdz ar jaunajiem apstākļiem, kuri radījuši jaunu dzīvību, jaunu sajūsmu un pacilātību visā tautā, arī mazpulku vadība, tāpat vecāki un vadītāji dara un darīs vēl vairāk jaunatnes garīgās dzīves veidošanā un pašķiršanā. Mazpulku vadība arī mēnešrakstam dēvusi jaunu ārēju ietērpu un paplašinātu vispusīgu saturu, kas atbilstu tam garam, kāds tagad sācies, **tam garam, kurā jāieaug, kurš jāizprot un jāceļ godā līdz ar visiem tiem tikumiem, kas mūsu tautu vadījuši grūtībām cauri visus tos tumšos un garos verdzības gadus.**

„Mums jābūt stipriem, mums jābūt vienotiem; jāiet cīņās ar degošu ticību un nesalaužamu paļāvību.“

Jaunu darba posmu sākot.

Stāvat par Latvijas laukiem jūs cēli,
Karogus augsti paceļat!
Esat jūs Latvijas labākie dēli,
Tēvijai grūtībās palīdzat!

Sargājat tēvu sētas jūs droši,
Mācaties cienīt visu, kas svēts.
Apkopjat laukus jūs labi un koši
Augļus tad pļaujat no tā, kas ir sēts.

Stāvat par Latvijas laukiem jūs cēli,
Dzīvē uz priekšu censaties kļūt!
Būsat tad Latvijas labākie dēli,
Varēsat visiem par priekšzīmi būt!

Alberts Jērums,
Valkas dārzkopju mazpulka diženais.

VĒSTURISKĀS 15. MAIJA NAKTS NOTIKUMU CENTRS —

Ārlietu ministrijas nams Rīgā.

Ko nolēma mazpulku padome.

Mazpulku padome pie Latvijas lauksaimniecības centrālbiedrības, kuŗā piedalās Zemkopības un Izglītības ministriju, Latvijas lauksaimniecības centrālbiedrības, Kurzemes lauksaimniecības biedrību savienības, Zemgales lauksaimniecības centrālbiedrības un Latgales lauksaimniecības biedrību savienības pārstāvji, savā š. g. 1. jūnija sēdē **vienbalsīgi nolēma lūgt Ministru prezidentu K. Ulmani būt par Latvijas mazpulku virsvadoni.**

Padome pilnvaroja priekšsēdētāju R. Dzērvi nodot Ministru prezidentam K. Ulmanim mazpulku padomes un visas Latvijas mazpulku saimes apsveikumu, sakarā ar pēdējā laika notikumiem mūsu valsts dzīvē, un lūgumu — būt par Latvijas mazpulku virsvadoni ar sekoša satura rakstu:

„Sajūsmināti par Jūsu lielo darbu mūsu tautas un valsts labā, pagodināmies lūgt **Jūs,** augsti godāts **Prezidenta** kungs, pieņemt savās svarīgā darba gaitās mazpulku padomes un visas Latvijas mazpulku saimes labākos novēlējumus un solījumu: **no visas sirds, visiem prātiem un visiem spēkiem sekmēsim Jūsu uzsākto darbu Latvijas labā.**

Jūsu neatlaidība, nesavtība un uzupurēšanās ir gaišākais piemērs visiem, it sevišķi jaunatnei, kam sava dzīve vēl tikko jāiesāk un jāizveido.

Vēlēdamies rādīt jaunatnei Jūsu personību, Jūsu lielo darbu par paliekošu un diženu priekšzīmi, pagodināmies lūgt Jūs būt par Latvijas mazpulku virsvadoni.

Uz Jūsu ierosinājumu mazpulku kustība mūsu zemē ir sākusies un Jūsu gaišās personības vadībā mazpulku jaunatne

augs spēkā un daiļumā — ejot pretī Latvijas spožākai nākotnei."

Ministru prezidents K. Ulmaņis lūgumu pieņēmis.

Padome atzina, ka visiem standartmazpulku pilntiesīgiem dalībniekiem (12—21 g. v.) jānodod svinīgs mazpulka dalībnieka solījums.

Pārrunājot mazpulku turpmākās darbības plānu, vienojās, ka mazpulkos piegriežama nopietna vērība dažādām sacīkstēm. Bez dažādu lauksaimniecības darbu (aršanas, slaukšanas, sakņaugu apkopšanas, retināšanas u. c.) sacīkstēm uz priekšu mazpulkos ievedīs arī pieccīņas sacīkstes: 1) zemkopībā, 2) lopkopībā, 3) sportā, 4) apģērībā, 5) mājamatniecībā un mājsaimniecībā. Tuvākus noteikumus izstrādās Latvijas lauksaimniecības centrālbiedrības mazpulku nodaļa.

Lai veicinātu mazpulku dalībnieku aktīvitāti, turpmāk godalgos kā atsevišķus mazpulku dalībniekus, tāpat arī veselus mazpulkus.

Padome atzina par vēlamu „diženiem" un „līdumniekiem" kā godalgas piešķirt arī brīvu skolas izglītību un ekskursijas gan iekšzemē, gan uz ārzemēm.

Paklausība.

Mēs mācāmies vadīt un valdīt, paklausīt un sekot. Ikkatrs, kas grib citiem pavēles dot, pirms pats lai iemācās citu pavēles izpildīt.

No visām lietām, kas mums jāiemācās, paklausība ir pati pirmā. Bez paklausības dzīve top neiespējama. Ir radības, kas atnāk pasaulē ar tādu instinktu, dabīgu sapratni, kas ir gandrīz jau zināšana, ar kuŗas palīdzību šīs radības rīkojas pareizi gandrīz no savas pirmās kustības. Bet cilvēka bērns neierauga saules gaismu ar tādu dāvanu. Mēs esam nevarīgi sākumā, un gadiem ilgi mēs vērojam pasauli ap sevi ar svētu brīnu, nespēdami to izprast. Mums jāpateicas par mūsu jaunības drošību, par laimību, jā, par pašu dzīvību mūsu paklausībai tiem, kuŗu zināšanas tanī laikā ir plašākas par mūsējām.

Nav ne mazākā iemesla ļauties pavedināt sevi uz aplamām domām, it kā paklausība būtu kaut kas, par ko jākaunās. Nekas nevar pastāvēt un zelt bez paklausības. Tas ir pirmais un vienīgais likums, ar kuŗa palīdzību var uzturēties atsevišķa māja vai nams, uzņēmums vai valsts. Paklausība vījas cauri katras tautas dzīvei. Mēs paklausam tiem, kam noteikšana mūsu mājās, un tie savukārt paklausa likumiem, kas izdoti, lai tos pildītu visi. Pats valsts galva — pats prezidents nestāv pāri par paklausību un likumu, uz kuŗa pamata viņam vara nodota. Ja viņš to nedara, tad viņam sava vieta jāatstāj.

Nekas nav izdarāms bez paklausības; ne kaŗa, ne miera laikos. Mums jāpaļaujas uz mūsu vadoņiem un valdoņiem.

Mums visiem nav vienādas zināšanas un vienādas spējas. Viens no mums panāk lielāku skaidrību, gaišredzību un varēšanu vienā lietā, otrs kādā citā — un mēs tiem sekojam. Paklausība ir tikai apstiprinājums mūsu atzinumam, **ka zināšana ir spēks.**

Ja simts vīru grib sasniegt noteiktu mērķi, un viens no viņiem zin taisnāko un īsāko ceļu uz šo mērķi, **tad šie 99 sekosim vienam.** Tā mēs visdrīzāk notiekam galā.

Ar laiku mēs iemācāmies saprast, ka mūsu kopdzīve ir viena liela mašīna, kuŗas atsevišķās daļas esam mēs cilvēki. Šo mašīnu mēs saucam par sabiedrību. Ja kāda niecīga daļiņa salūzt, tad traucējums nav liels. Ja apstājas kāds lielāks rats, sabiedrība to jūt jau stiprāk. Ja notiek plašāks traucējums, apstājas dzelzceļi, tad sabiedrība to sajūt sāpīgi.

Paklausība un nepaklausība ir parādību ļaunā vai labā izteiksme. Atzīdami paklausības visvareno likumu, mēs būsim gatavi strādāt un kalpot tur, kur mēs varam visnoderīgāki būt. Ja vislabākos panākumus mēs varam sasniegt ardami un ecēdami,

tad darīsim to; ja jūtam spējas un patiesu spēku citam darbam, tad iesim tur. Nav patiesu izredžu dzīves ceļā tiem, kas kaunās kalpot. Ja kāds vienu lietu un darīšanu prot labāk par citiem, tad tā rokās nonāks vadība, un citi, viņu vērodami, viņam sekodami, iemācīsies darbu pareizi un labi izdarīt.

Kādreiz Persijā viens valstsvīrs sarunājās ar šachu. Neredzot pielīdis skorpions un iedzēlis. Bet valstsvīrs, ne vaibstu nesavilkdams, izrunājis visu līdz galam. Vēlāk par to dabūjis dzirdēt šachs, ataicinājis to pie sevis. Uz šacha jautājumu viņš atbildējis: man bija liels gods runāt ar savu ķēniņu un es nedrīkstēju ļaut

Valsts karogs Gulbenes mazpulka diženā Jāņa Melngaiļa tēva mājās Jaungulbenes „Rācenājos" š. g. 16. maijā.

Nav tev vajadzīgs kaunēties ieņemt vietu, ko tev ierāda, bet nav tev arī vajadzība baidīties no tiem, kas stāv augstāk par tevi. Sabiedrībā un darbā ir vieta un telpa mums visiem, tāpat kā vārpā ik vienam un visiem graudiem.

Bez vārda runas ir slaveni tikuši tie vīri, kas izdomājuši un uztaisījuši plānus tiem augstajiem baznīcu torņiem, bet pēc brīnišķīgākā plāna celtais tornis sagāžas, ja tie, kas liek akmeni uz akmeņa, ja tie, kas joņo augšā un lejā pa stalažām, ja tie nebūtu savu kluso un pazemīgo darbu labi izveduši.

Viens dzīves piemērs līdzības vietā:

skorpionam pārtraukt mūsu sarunu. Un bez tam, ja es nevarētu panest skorpiona dzēlienu, kā gan es varētu stāties ienaidnieka šķēpam pretī?

Ja ir gods sarunāties ar ķēniņu, tad katram ķēniņam ir gods redzēt savā tuvumā pavalstnieku, kam paklausība un pienākums iet pāri par visu.

Zināt īsto ceļu un pa to iet, mīlēt patiesību un tai paklausīt, savaldībā vest dzīvi tā, lai citi mums uzticētos — tas katram dos spēku un cauri paklausībai nostādīs vadošā v i e t ā.

No K. Ulmaņa sabiedrisko rakstu krājuma.

Prof. A. Tentelis.

Latvieši citu tautu vidū.

(Izvilkums no priekšlasījuma 1934. g. 15. martā).

Mēs pastāvīgi dzirdam jautājam, kādu vietu ieņem, un vēl vairāk, kādu ieņems latvieši citu tautu vidū, kāds īsti ir latviešu tautas uzdevums, misija. Tie ir svarīgi jautājumi. Ja jau latviešu tautai nava nekādas nozīmes, ja viņai nava nekāda sava uzdevuma, vai tad ir vērts par savu tautu cīnīties, vai ir vērts par viņu domāt, par viņu gādāt. Lai tad katrs gādā pats par sevi, par savu materiālo eksistenci, sak', vai tad nu darbīgs cilvēks pazudīs tīri, arī citu tautu locekļu vidū, reiz taču latvieši nepazuda krievu vidū, bet tīri labi eksistēja. Bet no otras puses, vai mums vēl vajaga šā jautāt, jo taču kaut kāda doma, kāda ideja bij tiem, kas mūsu tautu modināja palikt par savu tautu, par latviešiem, un kļūt par kultūras tautu; taču kāda doma bija arī tiem, kas latviešiem rādīja labklājības ceļu; taču kāda ideja bija arī tiem, kas cīnījās par Latviju, kas mira par latviešu tautas brīvību un neatkarību. Vai tad mēs neesam painteresējušies un tiem paprasījuši, kādu uzdevumu viņi sprauda latviešiem pēc tam, kad viņi būs brīvību ieguvuši. Šādi jautājumi jau vēl nav nokavēti, jo mūsu vidū vēl ir latviešu brīvības cīnītāji, vēl mūsu vidū ir mūsu valsts dibinātāji, vēl viņi var dalīties ar mums tā laika cerībās, pārdomās, plānos, idejās. To esam arī darījuši un atbildes arī esam saņēmuši, nevien vārdos, bet arī rakstos. Tomēr šīs atbildes acīm redzot nav prasītājus apmierinājušas, jo vēl arvienu atskan tie paši jautājumi, vēl arvienu meklē atbildes.

Kādu vietu tad latvieši ieņem citu tautu vidū? Šo jautājumu citādi nevaru noskaidrot, kā metot skatus atpakaļ, raugot no vēstures apstākļiem rast kādas tēzes. Vācu vēsturnieku acīs latvieši bijuši bez kādas kultūras priekš vācu ienākšanas, tāpat arī pēc tās un visu laiku līdz mūsu dienām. Vēl tagad apgalvo, ka latvieši kā tauta kultūras ziņā ir kultūras nespējīga, tā vēl tagad domā, kamēr 70. gados latviešus neatzina pat par tautu, sauca tik par arājiem, jo neesot tautai nepieciešamās diferenciacijas. Bet latvieši bez šaubām bija tauta un ar savu kultūru un jau pat tad, kad ģermāņi paši par tautu izvirzās, ģermāņiem tikai tā priekšrocība, ka par viņiem agrāk sāk rakstīt citas tautas. Mūsu aizvēstures zinātne skaidri rāda, ka latviešiem jau priekš Kristus bijusi savdabīga kultūra, un ko citu var ģermāņu aizvēsture parādīt?

Vācieši vispār neatzīst nekādas dzīves Baltijas jūrā un gar Daugavu priekš viņu ienākšanas. Kas tam par iemeslu? Viņiem pašiem pieeja pie Baltijas jūras atvērās tikai 12. g. s. vidū, līdz tam viņiem bija vājš priekšstats par Baltijas jūras piekrastes dzīvi. Tā paša 12. g. s. vidū, kad sarīkoja otro krusta karu uz Palestīnu, daļu no krusta karotājiem novirza uz Baltijas jūras dienvidus piekrastes slāvu zemēm. 30.000 v. liels pulks ierodās pie Štetīnas, bet no turienes nāk ārā bīskaps ar krustu un pilsētnieki, bīskaps ziņo, ka pilsēta jau kristīta. Tikai 1158. g. Indr. Lauva nodibina Lübeku un tad vācieši sāk „zēģelēt" pa Baltijas jūru un „uzzēģelē" citas viņas piekrastes. Pilnīgi pareizi, vācieši „uzzēģelēja", bet tikai paši sev, uzzēģelētās piekrastes jau sen stāvēja tiešā kontaktā ar austrumiem un rietumiem. Šāda vācu izturēšanās ir labi saprotama, tā izskaidrojama ar principu, „ko es nezinu tā nemaz nav".

Vāciešu okupācija latviešu nozīmīgo stāvokli maz grozīja, viņi taču arī uz priekšu palika zemes kultūras pamats un zemes kungu virskārtas spēka avots. Negrozīja daudz šī okupācija arī latviešu dabu, par kuru mums liecina jau visagrākās ziņas, tā ir nomešanās viensētās. Šis fakts vēl gandrīz nemaz nav ievērots, runājot par latviešiem un par viņu tālākām izredzēm. Šo faktu es neuzlūkoju kā kaut ko pirmatnēju, neatkarīgu no tautas, bet viņš pauž mums par latviešu dabu, par latviešu rakstura īpašībām daudz skaidrāk un dziļāk, nekā citas liecības. Šis fakts taču ir latviešu dziļu īpašību sekas. Vēlāk viņš top arī

par latviešu dzīves faktoru un taisni uz šo viensētas dzīves pusi man gribētos šeit aizrādīt.

Vispirms šāda viensētu dzīve stipri veicināja latviešu pamata īpašību — individuālismu, kas taču guļ viensētas pamatā. Bet viensētas iedzīvotājs jau nebija arī absolūti viens, bet savā ģimenē; viņa kaimiņš nedzīvoja arī diezcik tāļu, satikties jau varēja, bez tam visos laikos bija jau tis ir labs tiklab dabas, kā cilvēku novērotājs. Tālāk, viensētas dzīve dara, ka viņai pieķeras, ka pieķeras arī zemei, uz kuŗas dzīvo ilgus gadus, ka šo zemi iemīlē. Šī savas zemes mīlestība un griba viņu apstrādāt uzglabājusies līdz pat mūsu dienām, un ies tām pāri. Ar to izskaidrojama arī mūsu agrārreforma, jo simtiem tūkstošu cilvēku meklēja sev zemes stūrīti un laimīgi bij tie, kas to dabūja. Nezinu, cik

Annas, Mālupes un Kalncempju mazpulki Alūksnes atbrīvošanas svētkos.

dažādas sapulces, reliģiska kulta, pārvaldes u. c. rakstura, kas aso individuālismu slāpēja, pārveidoja viņu par dzīves spējīgu un citiem labvēlīgu. Šī savrūpā dzīve attīstija arī vēl citas īpašības: pašapziņu, atbildības sajūtu. Jo par saviem darbiem par nokavēšanos, par kļūdām, par neizdevībām bij jāvaino tikai pats un neviens cits; par kārtību sētā un par nolaidības sekām atbildība gulās atkal uz viensētas vadītāju, saimnieku. Arī ar darbiem bij jātiek saviem spēkiem galā, uz citiem nevarēja rēķināt, un sevišķi šī īpašība ir nesusi ļoti bagātīgus augļus. Viensētu dzīve spieda novērot dabu, dabas parādības, laiku, kad vislabāk sēt šai vietā, kad labāk atkal tai vietā, kāds augs labāk izdodas te, kāds atkal citur, gan jau arī no kaimiņa varēja noskatīties, bet tas nebija droši; talab arī latviešu liels bij to procents, kas izmantoja agrārreformu spekulācijas nolūkos, bet liels tas nevar būt un tam arī nav nozīmes, jo zeme taču galu galā nāca to rokās, kas viņu mīlēja un gribēja apstrādāt.

Sādžu dzīve nevar visa tā dot. Dzīve sādžās attīsta kopības sajūtu, atbildības nokratīšanu no atsevišķas personas, jo laukdarbus iesāk uz kopēja lēmuma pamata, tāpat tas arī citās lietās. Viensētas dzīve attīsta arī nodziļināšanos sevī, pārdomāšanu, kamēr sādžu dzīve veicina izklaidību, paviršību domāšanā. Bez tam man šķiet, ka viensētas ir par pamatu veselīgam dēmokratismam, kas pavisam nesaskan ar mūsu dienu specifisko socialdēmokratijas sludināto dēmokratismu, kas drīzāk atbalstīsies uz sādžu dzīvi, uz paviršu domāšanu un vieglu sapņošanu, kur realie dzīves pamati zem kājām zuduši.

Latviešu individualisms vienmēr bijis pret katru atkarību un nebrīvību, nekad tas nav varējis samierināties ar kaut kādu atkarību pat visciešamākos spaidu laikos, un visiem spēkiem cīnījies pret to. Šī griba būt neatkarīgam viņu mācījusi paļauties uz saviem spēkiem, visu veikt un darīt paša spēkiem, negaidīt cita palīga no ārpuses. Latvieši arī vienmēr sekojuši šim tieksmēm, Visa pasaule ir redzējusi šo tieksmju manifestāciju un daudzkārt izteikusi savu apbrīnošanu. To latvieši rādīja savās atbrīvošanas cīņās, to latvieši rādīja savas izpostītās zemes izkopšanā. To viņi veica saviem spēkiem. Jāatgādina, ka neviena tauta kara gados nebij tik smagi cietusi, neviena tauta nebij nesusi tik smagus upurus, kā latviešu tauta. Viņas zeme bij iedzīvotāju atstāta, izlaupīta, nomīdīta, apspļaudīta, to miljonu svešu karavīru nobradāta, kas ilgos pasaules kara gados bij pārstaigājuši Latviju. Man šeit nav viss padarītais posts jāapraksta, viņš mums visiem vēl dzīvā atmiņā.

Latvietis atjaunoja Latvijas dzīvi viens pats, bet citu palīdzības. Francūzis, beļģis saņēma kontribūciju, Vācija tur uzcēla veselus novadus, pilsētas, saņēma tik un tikdaudz inventāra; pie tam jāsaka, ka ne Francija, ne Beļģija samērā tik daudz nebij cietušas, kā Latvija. Latvija no citurienes nesaņēma it nekā. Un šie paši spēki mūs atkal un atkal izceļ citu tautu vidū. Mums atliek vissirsnīgāki vēlēties, lai arī turpmāk šie „pašu spēki", nesašaurināti un nepamazināti, eksistētu, lai attīstītos vēl plašumā.

Mums jālūdz mūsu skolas, lai viņas pieradina bērnus pie šī gara jau no mazām dienām. Lai skolas pirmos gadus, īstos rakstura noteicējus gadus, nedara par rotaļu gadiem. Lai netura bērnus daudzas stundas dienā uz skolas sola, — stundu var būt daudz mazāk, — bet lai taīs tad arī dara darbu, lai bērns jūt, ka viņš dara darbu, un ka viņš vairs nerotaļajās. Lai māca jauno paaudzi arī pašu spēkiem tikt pie izglītības, bez palīgiem. Šeit turēsim acu priekšā mūsu tēvus un to paaudzi, kas pašlaik iet no skatuves. Patiesībā viss, ko latvieši ir sasnieguši modernā kultūrā, ir sasniegts pāris paaudzēs, 70.—80. gados, pie tam šie sasniegumi priekš Latvijas valsts tapšanas gāja pretīm toreizējai valsts politīkai, valdošo aprindu plāniem. Šo pāris paaudžu darbs ir ārkārtīgs, varbūt tikai japaniešu attīstība rāda kaut ko līdzīgu, bet tur valsts nodomi sekmēja tautas soļus. Arī šeit ir mums citiem ko rādīt, un it sevišķi mūsu jaunai paaudzei, mūsu bērniem, bet arī tai paaudzei, kas patlāban sāk strādāt. Te ir mūsu lepnums, te ir mūsu kultūras spējas ķīla, te ir ķīla mūsu tautas ilgai dzīvei, jo vēl ir spēkā vecu vecais vārds: tēvu grēkus piemeklēs u. t. t. Mūsu tēvu darbs bija labs, neapstrīdami labs, viņš nevarēja pazust bez pēdu, ko mēs esam jau piedzīvojuši un vēl piedzīvosim.

Tālāk jautāsim, vai latvieši ar savām gara īpašībām un gara darbu var izturēt konkurenci citu tautu vidū? vai arī te viņiem var būt sava misija? Mums gribot negribot jāizceļ latviešu garīgās īpašības jau tos laikus, kad viņiem vēl nebija savas rakstniecības, nebija vēl savas manifestējušās mākslas, kad visu to, ko viņi sauca par savu, nicināja, uzskatīja par iznīcinamu. Es domāju tos laikus, kad latvieši klusi sevī nesāja lielo retumu pasaulē, savas gara mantas. Sveša acs tad neredzēja un nedzirdēja latviešu kultūras, viņa bija apslēpta, viņa bija mēma, bet viņa bij. Es nevaru iedomāties, ka šīs gara mantas — dziļās filozofijas sentences, daiļākos dzejas mākslas paraugus, pilnīgi savdabīgā un neatkarīgā formā, — būtu radījusi tauta bez savas iekšējās kultūras, zema, nekrietna, netikumiska tauta. Domāju, ka zema, nekrietna un netikumiska tauta nespētu mums šīs mantas pat tradēt, kur nu vēl radīt. Vai gļēvulis un izvirtulis varēja pirmais dziedāt šo spēcīgo, paša spēkus izceļošo un latviešu tautas likteni tā daiļi raksturojošo dziesmu: „Kas briedim, kas lācim mežā kāra šūpulīti, — lieli vīri izauguši, nešūpoti, neloloti." Nē, par spīti visiem latviešu tautas negatīviem raksturojumiem pat vēl 18. un 19. g. s. viņa tomēr par savu ir saukusi dziļu, skaistu, labi pārdomātu un izstrādātu, kaut arī mēmu, iekšēju kultūru, un tā bija drošs un spēcīgs pamats visam nākošam tautas progresam tiklab kultūralā, kā politiskā ziņā. Ja tādas kultūras nebūtu bijis, ar ko tad varētu izskaidrot lielos 19. g. s. otrās puses panākumus un pat visu sapņu piepildīšanos 20. g. s.?

Un mūsu gara darbības sasniegumi brīvā Latvijā? Kur vien mēs raugamies, visur neapšaubāmi panākumi. Visam tam pamatā atkal kardinālā latviešu īpašība: nogremdēšanās pārdomās, dabas un apkārtnes novērošana un no tās izaugoša griba zināt, izskaidrot parādības. Pēc visām pazīmēm spriežot, mūsu turpmākā gara dzīve izveidosies tikpat īpatnēji, kā visa latviešu konstitūcija: viņas stiprā puse ir patstāvība, dziļa analīze, asprātīgā sintēze un plašais skats, un visu to pārklāj apdāvinātības šarms. — Mums tikai jāvēlas, lai uz priekšu vairāk vērības piegrieztu gara kultūrai, jo viņa ir priekšnoteikums visām citām kultūras nozarēm. Gars visu organizē, gars visu apaugļo un rada jaunu dzīvību, daiļāku, plašāku, pilnīgāku. Jo dziļāki gars iespiežas arī vispraktiskākās lietās, jo labāki tās nokārtojas. Gars ir individuāls un individuāli iedarbojas, kā jau katrs radīšanas akts.

Citu tautu vidū mums acumirkli nav kauns stāvēt, mēs ar zināmu lepnumu varam jau teikt: letti sumus (mēs esam latvieši)! Tikai lai lepnība nenomāc mūsu darbīgumu. Mūsu izredzes uz mūsu uzdevumu ir meklējamas individuālā laukā, viensētā un visā taī, kas no viņas iztek.

A. Roga

Mūsu jaunā dzīve un darbs.

Sākot ar skolas solu mēs pazīstam jau šos divus vārdus — dzīve un darbs. Abi viņi cilvēka apziņā top uztverti kā kaut kas nesaudzīgs, jo viņi ir arī vienīgie, patiesie cilvēka skolotāji.

Sabiedrībā ne vienu reizi vien dzirdam izteicienus, norādījumus, it sevišķi jaunatnei: „Nu, kad jau tu neklausi, neklausi vecākus, vai skolotājus, gan nāks laiks, kad tevi dzīve izmācīs." Un katrs, kas šādus norādījumus dod jaunajai paaudzei, zin, ka šī dzīves skola nav viegla...

Dzīves skola prasa darbu, prasa spēku un zināšanas. Ja kāds to nespēj, viņa negaida, bet lauž un salauž, samaļ cilvēku sava gājiena nemitīgajā ritumā.

Tādēļ, kas grib izbēgt no dzīves dzēligajām rīkstēm, tam laikus jāgatavojas, laikus jādomā, kā viņš tiks galā ar dzīvi un darbu.

Un še no laika gala labākais līdzeklis bijis — centība. Centība skolā, centība mājās, centība un kārtības mīlestība visā tanī, ko mēs daram un ko mēs domājam.

Lai tikai atceramies mūsu tautas atmodas laika darbiniekus, kuŗi savas zināšanas varēja iegūt ar daudz lielākām grūtībām, nekā mēs to tagad varam. Bet šie cilvēki nesalūza, viņi savā pacietībā un centībā uzvarēja dzīvi un varēja nostāties pat par savas tautas gara dzīves pirmajiem celmlaužiem.

Par kādreizējo Velēnas draudzes skolas skolotāju nelaiķi Kārli Tarzieri Vidzemes vidienā, vecie ļaudis, kas viņu kā jaunekli redzējuši, zin stāstīt, ka iedams puiša gaitās, viņš nekad negājis bez grāmatas. Kamēr vagas galā zirgi atpūtušies, ēduši auzas, viņš izvilcis no kabatas grāmatu un mācījies.

Gala iznākums no visa tā bija — krietns audzinātājs, dziļa personība ar visu saprotošu skatu, jo aiz sevis taču šis cilvēks bija atstājis dzīves grūtības, trūkumu. Viņš bija tam visam pārgājis pāri — bija uzvarējis. Nekas viņu vairs nevarēja salaust, nekas kā personību iznīcināt un sagraut.

Vai mēs mūsu dienās tā gatavojamies dzīvei un darbam? Vai pieliekam tik lielu centību un darba gribu, lai sasniegtu savus mērķus, vienalga, kādi viņi būtu?

Uz šiem jautājumiem atbildot nevaram būt nemaz tik iepriecināti. Pārāk strauja un pavirša bijusi mūsu pēckaŗa dzīve.

Savā paviršībā un neatbildībā viņa ierāvusi bija mūs visus.

Bija cilvēki, kas veciem un jauniem mēģināja iegalvot, ka darbs ir tikai muļķiem domāts, ka darba nasta nav vairāk nekas kā slogs. Tie, kas strādā, tie, lūk, esot tie dzīvē notiesātie.

Bija pat tāds laiks, kad skolotāji mācīja un stāstīja, ka tagad bērni, jaunekļi esot gudrāki par saviem vecākiem. Un šis „gudrības" apziņa brīžam tā iesakņojās, ka izvērtās par pārgudrību. Jaunekļi iedomājās, ka viņi jau gudri tāpat, ka tiem nekas vairs nav jāmācas.

Ar šo apziņu, kā ar kādu pāva spalvu lepojās daudzi mūsu jaunie cilvēki. Ar lielu bravūru lauzās dzīvē iekšā, prasīdami sev savas tiesības. Bet kad bija darbam un dzīvei jādod kaut kas arī pretī, — tad bruka un sabruka vienam otram lielā pašapziņa. Tās vietā iestājās apnikums. Viens otrs arī to vairs neizturēja un — neskaitāmi daudz jaunas dzīvības dzīves apnikuma dēļ ir pašas aizgājušas no šīs dzīves.

Jāsaka, ka dzīves skola šiem cilvēkiem bijusi nesaudzīga. Salauzusi viņus un pat nelaikā iznīcinājusi.

Kas negrib, lai viņu tik nežēlīgi izstumj no dzīves, tam ir jāgatavojas, jāmācas no vecākiem, jāizmanto viņu piedzīvojumi un pieredzējumi. Arī pašiem jāsāk vērot un vērtēt dzīve un viņas gājieni.

Tas nēnozīmē, ka jaunatnei ar to būtu atņemti jaunības prieki, nepārspīlēts sports, dziesmas un tamlīdzīgi. Viss tas ir jaunatnes dabīgā daļa, bet arī nopietnas lietas nu vairs nedrīkstam aizmirst. Darbs ir pirmais, atpūta nāk pēc tam. Un tikai tāda sakarība ir pareiza un dabīga.

Pašreizējos apstākļos, kur 15./16. maija nakts notikumi pavēruši mums jaunu dzīvi, mums dzīvei un darbam jāgatavojas rūpīgāki kā jebkad. Nu atkal spēkā stājies personīgās atbildības un darba princips, bet nevis kā tas bija līdz šim — aizbildniecība, nevarība un bailīgums.

Bet ko tad īsti nozīmē personīgas atbildības un darba princips? Neko vairāk kā vienīgi to, ka turpmāk mums par katru savu darbu būs jānes atbildība citu cilvēku, savas tautas un valsts priekšā. Darba princips — ne ar citu gādību, bet vienīgi ar savu darbu turpmākā dzīvē mēs varēsim tikt uz priekšu. Kurš labāk, ātrāk un krietnāk padarīs kādu darbu, tam arī būs lielākas priekšrocības un tiesības. Aiz citu aizmugures mēs vairs slēpties nevarēsim.

Visa mūsu tauta, pēc pēdējiem lielajiem notikumiem valsts dzīvē, savā atbildības sajūtā ceļas uz augšu. Tādēļ arī jaunatnes pirmais pienākums, mācīties saprast notikušo un sekot tam. Tikai tā mēs kļūsim spēcīgi i savā jaunajā dzīvē, i savā darbā.

Gājējam.

Kam raudi, draugs, kam skumji klusē,
Kad dienas lēni bāl tur, vakar' pusē?
Vai nepatīk Tev spožā zvaigžņu sega,
Kas gadu tūkstošiem pie debess mirdzot dega?

Vai apnikušas Tev ir puķu smaržas svaigās,
Vai ledainas top vakar' vēsmas maigās?
Vai, varbūt, apnika šie lauki un šī druva
Un zemes darbs kā lāsts, kā nasta kļuva?

Varbūt ka Tevi lielpilsēta gaida,
Kur daudz ir draudzības, bet vairāk vēl ir naida.
Kas zin, varbūt, tur Tava laime zied.
Jel steidzies turpu, draugs, pirms saule nenoriet!

Kad Tava maigā laimes puķe vīst,
Kad acīs klusi sāpju valgme līst, —
Tad atceries, draugs, savu dzimto sētu
Un viņu piemini kā sapni, mīļu, svētu!

Klāra Sebris,
Lizuma mazpulka diženā.

Sabiedriskais darbs mazpulkā.

Mūsu laikos nav vairs cilvēku, kas nesajustu vajadzību pēc sabiedrības, vajadzību satikties ar citiem, pārrunāt un apspriest dažādus jautājumus vai kopēji darboties kādā organizācijā. Cilvēks ir sabiedrisks. Jaunatnei pirmā sabiedrība ir mazpulks. Mazpulkā jaunatne mācās ne tikai pirmos patstāvīgos darbus, sev par labu, bet mazpulkā arī jāsastopas ar pirmiem sabiedriskā darba sākumiem. Mazpulkā ir arī kopējs darbs, kas jāstrādā savas sabiedrības, sava mazpulka labā. Šis kopējais darbs mazpulku jaunatnei jāstrādā ar tādu pašu prieku, kā visi citi darbi.

Darba mērķis nav vienmēr jāmeklē ārpus darba, bet gan pašā darba darītājā. Darbs gan prasa piepūlēšanos, spēka un enerģijas patēriņu, bet darbs ir arī spēka un enerģijas radītājs. Darbs dod cilvēkam iekšēju apmierinājumu, prieku un darbā mēs varam atrast īsto dzīves laimi. Jo lielāks darbs jāstrādā, jo lielāka katra cilvēka labsajūta to nobeidzot. Cilvēks ir laimīgs par veikto un šī laimes izjūta modina jaunu darba gribu, jaunu enerģiju. Sevišķi, ja esam veikuši kādu uzdevumu vispārības, sabiedrības labā, strādājuši par labu arī citiem, tad varam būt vēl vairāk apmierināti, jo ir padarīts darbs, kas bij nepieciešams sabiedrībai, mums pašiem, visiem. Šāds darbs nes svētību darītājam, šāds darbs ceļ darītāju.

Lizuma mazpulks karoga svētkos.

Mazpulka dalībniekam jāsaprot, ka katrs var celt savu mazpulku, vairot viņa labos darbus un var arī mest ēnu uz to. Katrs dalībnieks ir atbildīgs ne tikai sev, bet arī pret visiem līdzdalībniekiem savā mazpulkā. Tamdēļ katram jācenšās visiem spēkiem izvairīties no neveiksmēm, jālūko darboties labāk, iet gaišāku ceļu. Nevar vienmēr gaidīt par savu darbu tikai samaksu, lielu peļņu vai slavu. **Darbs ir jādara darba dēļ. Darbu nevar uzskatīt kā ļaunu nepieciešamību, vaicājot, „kas man par to būs, ja es to izdarīšu".**

Nekas liels dzīvē nevar rasties, ja nav nesavtīgu darba darītāju, kas prot un var upurus nest. Mūsu jaunā valsts tikai tamdēļ kļuva brīva, ka bija cilvēki, kas gāja cīņā, kas neprasīja — „kas man par to būs," kas redzēja un apzinājās tikai vienu mērķi — „darbs jāpadara — Latvija jāatbrīvo".

Ja šāda mērķa nebūtu, ja nebūtu cilvēku, kas savu darbu dara darba dēļ, tad

latviešu tauta vēl tagad smaktu svešu kungu kalpībā. Mazpulku dalībnieki un dalībnieces, turēsim vienmēr prātā, ka katrs darbs ir jāpadara un jāpadara pēc iespējas labāk. Katru savu uzdevumu, katru **pienākumu pret savu mazpulku, pret savu pirmo sabiedrību izpildīsim cik iespējams labi.** Ikkatrs kopējs sabiedrisks darbs nāk par svētību mazpulkam, par svētību sabiedrībai. Tas nāk par svētību arī visai mūsu tautai un mūsu valstij — mūsu Latvijai. Tamdēļ darīsim katrs, cik spēsim, neprasot „kas man par to būs" — tikai tad Latvija būs diža un varena. Un vai mēs visi to negribam?

K. Ķ.

Kad īsti sākusies mazpulku ideja Latvijā.

Laikraksti ļvēsta, ka Ministru prezidents K. Ulmanis izraudzīts par visu mūsu mazpulku vadoni. Un tādam arī jābūt dabīgajam gājienam, jo Ministru prezidents K. Ulmanis ir pirmais mazpulku idejas ierosinātājs Latvijā. To pauda arī šī gada mazpulku sanāksme Rīgā.

Labi vairs neatminu, kuŗā gadā tas bija. Bet, droši vien, tas būs bijis drīz pēc Piektā gada. K. Ulmanis vēl atradās ārzemēs (Amerikā). Darbojoties tanī laikā Ķempjos, biedrības sarīkojumos allaž mēdzām pirms teatra izrādes sarīkot kādu priekšlasījumu. Tā kādā mūsu izrīkojumā (Paltmalē) lasīja pazīstamais lauksaimniecības darbinieks H. Enzeliņš no Valmieras par lauksaimniecības jautājumiem; lasīja no plānām, nospiestām papīra loksnēm, iepriekš pasakot, ka to raksta K. Ulmanis.

Piektā gadā asi izteicās, starp citu, saimniekbērnu nemiers ar savu stāvokli. Kādi jau no saimnieku ģimenēm gan gāja tālākās skolās, pārējiem bija mājā toties cītīgāki jāstrādā pie tēva par vēderu un apģērbu. Pie naudas reti kad tika. Nauda izgāja mājas maksājumiem, algām un skolām, ja gāja kādi bērni skolā. Šis apstāklis stipri ietekmēja lauksaimnieku dēlu aizraušanos Piektā gadā. Piektais gads un Piektā gada cīnītāji, zināms, pildīja savu zināmu lomu mūsu vēsturē.

Lai uzlabotu lauksaimnieku bērnu, kā gruntnieku, tā rentnieku un graudnieku stāvokli lauksaimniecības darbā, K. Ulmanis ieteica lauksaimniekiem norādīt pa zemes gabaliņam, pa tīrumam, ko viens vai otrs bērns pats brīvlaikā apstrādātu, apsētu un pats arī augļus — ienākumus saņemtu. Tas bērnus saistītu pie zemes, pie zemes darba, uzlabotu mazliet lauksaimnieku bērnu stāvokli, saistītu pie vecāku sētas, kuŗā būs jādarbojas pēc vecāku nāves.

Te gaiši ir saskatāmi mūsu dienu mazpulku idejas sākumi.

Tā tad tagadējais Ministru prezidents K. Ulmanis ir pirmais mazpulku idejas ierosinātājs pie mums Latvijā, gandrīz jau priekš 30 gadiem, kad to vēl nezinājām tagadējā vārdā saukt.

K. Bormanis,
Taurenes mazpulka vadītājs.

Kritušiem varoņiem.

...Un nebij viņiem mīļas rokas,
Kas nāves brīdī noglauda
Tik ciešanas un lielas mokas,
Tos smilšu kalnā vadija.

Kā asinis, uz kapa rozes kvēlo,
Kur varoņi dus tēvu zemē svētā.
Un jaunatne ar sirdi savu cēlo,
Nes piemiņu par tiem ik sētā savā.

Ādolfs Ļevāns,
Biržu mazpulka dalībnieks.

Varoņu piemiņas dienā.

„Mans zelts ir mana tauta,
Mans gods ir viņas gods.
Kas postīdams viņu šauta,
Uz pekli lai rauj to jods!"
(R. Blaumanis — Tālavas taurētājs.)

„Mans zelts ir mana tauta . . ." Tā sacīja mūsu senči, to pauda Latvijas brīvības izcīnītāji, un tā saka mūsu saulainākās dzīves veidotājs, ministru prezidents K. Ulmanis.

Kas bija tie, kas Latviju darīja brīvu — brīvu no svešas varas? Kas bija tie, kas Latviju veda saulītē, ārā no svešu kungu skāvām? — Tie bija varoņi, — mūsu tēvi, brāļi, kuŗi brīvību izcīnīja ar savu dārgāko mantu — dzīvību, augstu turēdami devīzi: „Mans zelts ir mana tauta" un — „mans gods ir viņas gods!"

Kad Latvijas atbrīvošanas cīņu vadoņi uzņēmās vadīt savus pirmos niecīgos kareivju pulciņus, tad tomēr viņi nešaubījās par panākumiem. Viņi bija pilnā pārliecībā un ticēja, ka latvju karavīri veiks pat visgrūtāko. Tā droši paļaujoties latvju karavīru tēvijas mīlestībai, pulkvedis Kalpaks ievadīja grūto cīņu, kuŗu sekmīgi un uzvaroši pabeidza mūsu lielo atbrīvošanas cīņu vadonis ģenerālis Balodis.

Tagad mūs apstaro savas dzimtenes saule, pļavās zied dzimtenes ziedi un birstalās, laukos skan dzimtenes melodijas.

Tagad, kad esam kungi savā dzimtajā zemē, tad dziļā pateicībā pieminēsim ikkuŗš tos varoņus, kas Latviju darīja brīvu. Iesim visi Varoņu piemiņas dienā uz kritušo varoņu atdusas vietām, sveicinādami ar ziediem un lūgšanām. Mēs — mazpulki, noliksim vainagus un nolieksim savus baltzaļos karogus pār varoņu atdusas vietām un turēsim prātā to, ka šo dārgo ieguvumu — savu zemi — mēs latvju jaunatne, nekad un nekādos apstākļos vairs nedrīkstam zaudēt. Atcerēsimies pie varoņu kapu kopiņām šos lielos varoņu paveiktos darbus un dzīvosim visi šiem vārdiem: „Mans zelts ir mana tauta, mans gods ir viņas gods!"

Silvestrs.

Atceraties varoņus!

Jau labi sen, kamēr apklusis kara troksnis. Granātu izvagotie lauki nolīdzināti un tajos atkal viļņo druvas.

Arī pirms kara šīs druvas viļņoja, tad tās pārvaldīja sveši kungi un mēs bijām tikai pabērņu lomā, ēsdami cietu pelavmaizi. Tagad mums pašiem ir zeme ar briestošām druvām, pilsētas ar staltiem namiem, un jūra, kuŗas ūdeņus šķeļ pašu kuģi.

Tas viss ir mūsu. Mūsu tautas labāko dēlu izcīnīts.

22. jūnijā ir varoņu piemiņas diena. Tad sāk kūpēt druvas, ziedu ir pilnas pļavas. Tad ir īstais laiks pieminēt savas tautas varoņus, kritušos tēvus un brāļus, greznot viņu kapu kopiņas lauku ziediem un nolaist baltzaļo — jauno arāju — karogu pār varoņu dusas vietu, nodziedot mūsu valsts himnu: „Dievs, svētī Latviju!"

Mazpulku dalībnieki, atceraties varoņu piemiņas dienā, savus kritušos tēvus un brāļus, pušķojot viņu kapus dzimtenes ziediem, rīkojiet ekskursijas uz Brīvības pieminēkļiem, sveiciniet varoņus no lauku sētām. Paliekiet uz brīdi klusi savā dienas darbā un solaties savās sirdīs uz priekšu būt varoņi.

Varoņus prasa cīņas laiks, bet Varoņus prasa arī ikdienas dzīve. Tādēļ topiet drošsirdīgi, atsaucīgi, pašaizliedzīgi, smalkjūtīgi, topiet varoņi, kādus vajaga mūsu dzimtenei.

P. S.
Lubānas-Zvidzienas mazpulkā.

Dievs, daba, darbs.

(Annu Brigaderi pieminot).

Šogad, 25. jūnijā, paiet gads, kopš mūsu rakstniece Anna Brigadere aizgājusi aizsaules gaismā. Itkā pa ziedu ceļu, skaistākā dabas plaukumā, Jāņos, viņa aizgāja, bet viņas dziesmotie spārni plīvo pār mums.

Mūžīgām vērtībām bagāts ir mantojums, ko lielā rakstniece atstājusi tautai. Viņas mūža mirdzošais vainags ir veidojies neatlaidīgā, dziļas dvēseles mīlas apgarotā darbā.

Annas Brigaderes mūža gaitu vislabāk raksturo vārdi: „Dievs, daba, darbs", kādu nosaukumu rakstniece devusi savai autobiografisko rakstu triloģijai.

Kas gan nepazīst mazo Anneli — Anneli, kuŗai jau agrā bērnībā mostas nojauta par Dievu, kas itkā saaugusi ar dabu un jau agri radinās darba gaitās. Jaukajā bērnības grāmatā „Dievs, daba, darbs", Anna Brigadere attēlo savu agro bērnību brīnišķā krāsu mirdzumā — sirsnīgos vārdos viņa stāsta par prieku un skumju brīžiem, ko viņa jutusi un pārdzīvojusi.

Annele zina, ka darbs ir liels pienākums, darbs ir jāizpilda. Ganu dienā saceļas liels negaiss, tumšās debesīs šķiļas zibens švītras, pērkona drausmīgā dārdināšana jaucas kopā ar aso krusu. Anneles ganāmpulks izklīst, bet pašu ganītāju tēvs aiznes mājās. Annele, dziļās elsās raudot, izdveš: „Nenoganīju..." Un ilgi vēl Annele navar nomierināties ar to, ka viņa nav labi varējusi padarīt savu darbu, lai gan viņu mierina, ka pat liels cilvēks to nespētu.

Triloģijas otrā daļā „Skarbos vējos" jūtam tās brāzmas, kas kā skarbi vēji šalc pār dvēseli, bet trešajā daļā „Akmeņu sprostā" Anna Brigadere tēlo pilsētu ar saviem akmeņu namiem un ielām. Tur daudzreiz krīt arī akmeņainas sirdis. Annelē izveidojas un nobriest dziļš ētisks spēks, kas ļauj pretoties un pārvarēt visu ļauno.

Annas Brigaderes darbos staro gaiša reliģija, nesalaužams ētisks spēks, sirsnība un dziļa mīlestība, kas spēj apskaidrot un apmierināt sirdi dziļu sāpju brīžos. Īstas laimes nav nevienam, ja tas nepazīst sāpes. Anna Brigadere uz jautājumu: „Kas ir sāpes?", atbild — „Pamats visam". Sāpes apskaidro dvēseli, lai nāktu atkal jauns un gaišāks prieks.

Jums, jaunie draugi, kas mīliet visu labo, skaisto un cenšaties tēvu sētas darīt mīļas, latviskas un skaistas, ja, varbūt, vēl neesiet lasījuši Annas Brigaderes — latviskākās un patriotiskākās rakstnieces — darbus, silti ieteicams tos lasīt. Tie ir kā skaidrs avots, pie kuŗa dzeŗot var smelties skaistākas domas un jūtas, jaunu gara spēku un ierosmi darbam. Viņus lasot, kā raksturīgākos elementus redzam patriotismu, šķīstīšanas uguni, mīlestību, reliģiju un dabas daiļuma attēlus. Annas Brigaderes skaistākās grāmatas, kas sevišķi interesantas jaunatnei, ir stāstu grāmata „Vizbuļi", dzejas „Paisums", dramatiskā dzejā „Maija un Paija", „Sprīdītis", „Lolitas brīnumputns", „Karaliene Jana", „Princese Gundega un karālis Brusubārda", teiku drāma

Pie jūŗas.
Zīm. Kr. Linde, Stāmerienas mazpulka dalībnieks.

„Pastari", romāns „Kvēlošā lokā", triloģija „Dievs, daba, darbs" un vēl daudz citu.

Dievs, daba, darbs — tas ir stiprākais pamats visam labam, pamats mūžīgām vērtībām, kādas mums atstājusi Anna Brigadere un izteiksmīgākie vārdi latviskā gara un sirsnības paudējas darbam.

Līlija Ābelīte
Mārupes mazpulka dalībniece.

A. Grīns.

Kad skolnieki stājās cīnītāju rindās . . .

(Izvilkums no romana „Dvēseļu putenis" III. daļas.)
(Beigas.)

Pirms pusstundas mēs bijām astotajā rotā tikai trīs. Tagad jau kādi četrdesmit, un ir ziņas, ka no Valmieras skolām nākot šurpu divtik vēl. —

Par mitekli mums ierādīta vācu proģimnazija, un no klasēm nākušie brīvprātīgie prasa, kad arī viņiem došot kaujas bises un patronas.

Tak pagaidām nava nekā ko dot, — dabūti tikai gultas maisi, — un nemierīgākos mēs mierinām, ka varbūt šovakar, droši vien rītu, bet vēlākais jau parīt ieroču būs gana.

„Angļi jau saveduši Rēvelē bez skaita, un cik ta līdz turienei tālu? Atraus ar bruņu vilcieniem ka nodārdēs vien," tā Konrāds apgalvo, un zēni ņudz ap to kā mušas, nevarēdami vien beigt viņa dēku stāstos klausīties. —

To starpā ir viens otrs jauneklis, ko apliecina dīgt sākušās ūsas; citi pusbērni vēl. Tak ir vieni ir otri grib nomest savas reālistu blūzes, ātrāk paiikt izskata ziņā no skolniekiem par kareivjiem.

Bet pulkiem neesot krājumā it nekādu tērpu, — pašaustās, bieži salāpītās drānās iet veseli vadi, jo kaŗa blūze, kaŗa frencis labi ja visiem leitnantiem un instruktoriem, be starp kareivjiem tikai trešam ceturtam.

Jaunajiem mūsu rotas brīvprātīgiem nava pat kokaržu.

Tad pievakarē, vienam otram jau atrodas šis kaŗavīra tērpa pirmais atribūts, ko paspējušas pataisīt māsas vai paša rokas no vecas krievu laiku kokardes, to apvelkot ar baltsarkanu lentīti. Citi dara tiem pakaļ, un līdz ar krēslas iestāšanos jau kokardoti gandrīz visi, ar baltsarkanām platām lentām apjostas daudziem kreisās piedurknes.

„Puikas," Konrāds smīnēdams saka: „pēc zaldātiem jūs vēl gan neizskataties, tak pēc miličiem gan! Kad krieviņi aizpērn bij taisījuši Jurģus savam ķeizaram, vīrus štā sietām rokām redzēja uz visiem ielu stūŗiem."

Kāds mutīgāks no zēnu bara atsaucās, ka milicis neesot sliktais vārds, jo dažās zemēs tā saucot tautas kaŗaspēku, bet Konrāds nerimstas. Un iesāk stāstīt revolūcijas laiku stāstu par milici, kuŗš bēdzis no iereibuša dauzoņas ar visu savu bisi, pa vecam cara laiku paradumam saukdams gordovoju.

„Es jau par jums, zēniņi, neko nesaku," dundadznieks viltīgi miedz acis. „Ne jau katrs, kam ap roku sieta šāda vai tāda lenta, ir tūliņ diega vīrs. Bet var gan gadīties, ka viens otrs skolas jaunskungs, padzirdis kaucam lielgabala granātu, sāk memmi saukt, lai gādā tīru veļu."

Puikas klūp virsū Konrādam, draudēdami to mīcīt, un dundadznieks rēkdams turas pretī, zēnus vairīdams savām milzīgajām rokām.

Plosīšanās piepeši beidzas, nāk rotas komandiers.

Pēc savas ugunīgās, klasē teiktās runas tas atkal palicis par flegmatisku un jau labi padzīvojušu virsnieku, un krēslā druknāki vēl izskatās tā pleci.

Kas vēlas, tam viņš atļauj līdz tumsai mājās iet, piekodinādams paņemt līdzi visu, kas kaŗavīram var noderēt.

Skolnieki nāk un iet. Un jau tumsā sarodas atpakaļ, tak apkrāvušies segām, spilveniem un palagiem, un ceļa somām.

Vienam un otram atnākusi līdzi māte, vēl cerēdama atrunāt no karavīra gaitām. Kad nelīdz rāšanās, viņas sāk slaucīt asaras, un dažam dienā jautram rājamam tagad pašam vairs nava tālu raudas.

„Puisīši mīļie, kam nāvē skriedami? Vācieši kungi bijuši un būs!“ Gaužas paveca, nabadzīgi ģērbta sieva, un zēnam, kas viņai pie sāniem, spīts pilnas paliek lūpas.

„Lai paliek māt,“ viņš grūž caur zobiem. „Tu nekā nesaproti.“

Māte sataisās bārties, bet Konrāds iekrīt viņai valodā.

„Lai pakaro, tantiņ, lai pakaro!“ Viņš bravurīgi iesaucās, pienākdams abiem klātu. „Ne jau tas tūliņ mironis, kas kļuvis karavīrs. Gan redzēsit, ka puikiņš vesels pārnāks mājās, no šautenes nešanas garāks paaudzies! Varbūt, i vedeklu jums pārvedīs ar to pašu reizīti.“

Kaktos, kur skolnieki un krēsla, atšalc smiekli. Par tantiņu sauktās dēls notvīkst gluži sarkans, bet Konrāds pēkšņi maina toni, paliek oficiāls.

„Un — tad — vispār, — tik vēlā stundā dāmām nav kazarmās nekāda palikšana! Cienītā kundze, man ļoti žēl, bet esmu spiests jums to aizrādīt, un brīdināt—“

Jauna smieklu šalkoņa telpas kaktos, bet uzrunātā ņem nopietni Konrāda brāzienu, un sabijusies aiziet. —

Citam skolniekam tēvs palīdzējis atnest mantas nastiņu.

Tēvi tādās reizēs ir klusāki. Tie ne lūdzas, ne rājas. Tak atvadoties vienam otram nodreb rokas, seja sānis jāpagriež, lai sveši neredzētu, ka pavadītājam skropstas kļuvušas miklas.

„Ir gan jums te gaišs! Tik gaišs, ka acis taisas sāpēt. Nu, tad ardievu, dēls, karo labi dūšīgi!“

Aizejot mātēm, tēviem, viņu mīļos atkal ierauj sevī skaļais draugu pulks. Un tikai vēlu naktī norimst jauno brīvprātīgo čalošana, ar gulētājiem noklājas uz grīdas liktie guļas maisi.

Dziest spuldzes, mītnes logos iesāk vizēt pazaļgana mēnesnīca.

Jaunie karotāji guļ cieto miegu, un manot bālojam to sejas šai lakstīgalu nakts krēslībā, man sērīgi un reizē maigi top ap sirdi. —

Mana jaunība, pirmo kauju draugi, sanāk man domās atpakaļ.

Mana jaunība? Ak, brīžiem man ir tā, it kā aiz muguras jau būtu nevis tik divi vien, bet daudzi, daudzi gadu desmiti. —

Izegrims.

Ernesta Setona Tompsona stāsts.

(Beigas.)

Svešnieks ir ienaidnieks un vecā vilku māte pietrūkās kājās, lai atvairītu šo nelūgto viesi. Bet tad atkal viņas sirdī pamodās līdzcietība. Nevarēja taču uzbrukt tam, kas tik bijīgi viņas priekšā apvēlās uz muguras un ķepiņas pievilcis pie sevis pilnīgi padevās.

Vilku māte iegāja alā atpakaļ un nolikās guļus, lai pabarotu savus mazuļus. Svešnieks nevairījās un sekoja. Lūgdamies un padodamies viņš beidzot neaicināts tiecās arī pēc barības. Bet līdz ar to arī bija izšķirts vilcēna liktenis. Viņš bija adoptēts šajā ģimenē kā pilntiesīgs loceklis.

Dažās dienās mazais vilcēns prata tā iejusties, ka pat vilku māte aizmirsa, ka viņš ir svešnieks. Taču atšķirties viņš ievērojami atšķīrās no pārējiem. Viņš bija divas nedēļas vecāks, stiprāks un uz kakla

un pleciem tam parādijās spalva, kas vēlāk izveidojās par tumšu svītru.

Šis audžu bērns varēja būt laimīgs, atradis sev tādu pamāti, kura bija ne tikai krietna mediniece, bet arī vilku māte ar modernām idejām.

Vecos paņēmienus, kā uzbrukt preriju suņiem, vēršiem vai citiem šejienes četrkājainiem iemītniekiem, to jau viņa zināja gluži instinktīvi. Bet viņa pazina arī modernās briesmas — lamatas. Ja gadījās ceļā kas jauns un nezināms, tad šādos brīžos viņa vadījās no sevī izjūtamās veselīgās neuzticības, kas neparastajam tūliņ nepaļaujas, bet izpēta to.

Tā kādreiz, kad viņa kopā ar pieciem citiem vilkiem taisījās uzbrukt aitu baram, viņa pašā pēdējā acumirklī palika atpakaļ, jo pēkšņi bija ievērojusi divas jaunas drātes, kas likās visai aizdomīgas. Pārējie vilki metās aitām virsū, bet tās nesasnieguši iekrita lamatās.

Kad Izegrims jau bija mēnesi vecs, kādu dienu viņa pamāte atgriezās mājās ļoti savāda. Putu pilna mute, kājas viņai drebēja. Krampjos raustīdamās viņa pakrita pie alas ārpus ieejas. Atpūtās tur drusku un tad lēnām ievilkās alā. Žokļi viņai drebēja, zobi klabēt klabēja, kad viņa gribēja aplaizīt savus mazuļus. Lai nesakostu pati savus bērnus, vilku māte satvēra savu priekšķetnu un iekoda tanī. Bet līdz ar to viņa pati kļuva arī mierīgāka un savaldīgāka. Mazie, kuri baiļu pārņemti, bija salīduši alas stūrī, lēnām viens pēc otra virzījās mātei tuvāk un meklēja ēst.

Pēc divām, trim, smagas slimības pilnām dienām, vilku māte atlaba. Bet šīs dienas, kurās čūskas kodiens un inde bij spēcīgi darbojusies vilku mātes organismā, bija liktenīga viņas mazuļiem. Tie neizturēja un nobeidzās. Palika vienīgi vecākais — audžu bērns.

Kā visām dzīvām radībām jāmācās sevi uzturēt, jāmācās piesavināties metodes, ar kurām vieglāku padarīt savu dzīvi un pašuzturēšanos, tā arī Izegrimam nu sākās mācības laiks. Vilku māte, kura bij zaudējusi visus savus bērnus, tagad ar dziļu mīlestību rūpējās par savu audžu bērnu. Mazais, būdams uzņēmīgs un viens palicis, attīstījās i miesā, i garā ļoti ātri.

Kad Izegrims sāka iet līdzi mātei medībās, viņš augumā bija tai līdzīgs.

Nepagāja ilgs laiks, kad viņš jau skaidri zināja un saprata tās pamata mācības, kas tik ļoti saistītas ar vilka dzīvi. Zināja, ka suņiem uzbrūkot vajadzēja tikai skriet, skriet un kost. Vajadzēja suņus nošķirt no kovbojiem, no šiem bezgalīgi ātrajiem prēriju jātniekiem, iedzīt vietās, kur ar zirgiem bij grūta pieeja.

Izegrims zināja, ka ar skriešanu putnus nevar noķert. Kad tie zemē nometušies, var viņiem vienīgi pielīst tuvumā un ar vienu lēcienu pārsteigt. Zināja arī, ka no maza melni-balta dzīvnieciņa ar kuplu, kuplu asti bij jāturās tāļāk, pa gabalu. Tas nebija garšīgs un ļoti, ļoti slikti smirdēja.

Un inde. Ak, to viņš jau no smakas vien pazina, jo neaizmirsa piedzīvojumus un tās dienas, kad viņa pusbrāļi bija nobeigušies.

Izegrimam nebij svešs arī tas, ka aitām uzbrūkot, tās vispirms jāizklaidē, jo katra atsevišķa aita bij nevarīgs un viegli iegūstams laupījums.

Bet tas vēl nebija viss, kas jāmācas jaunajam Izegrimam. Ar to vien nepietika.

Turpat tuvajā apkārtnē bija nobeidzies teļš. Divas nedēļas tas jau bija stāvējis — tā tad — ne par jaunu, ne par vecu, bet īstā laikā — vairāk kā piemērots vilka garšai. Vilku māte ar savu padēlu izgāja vakariņot, tikai paši vēl nezināja, kur un kā. Te pēkšņi iesitās nāsīs teļa smaka un viņi lēnām tuvojās tik aicinojošajai vietai.

Piegājuši jau krietni tuvu, vilku māte apstājās un izlietoja šajā brīdī visas savas ošanas spējas. Vispirms spēcīga teļa smaka, teiksim tā ap septiņdesmit procentu, zāle, puķes, koki, smilts un līdzīgi priekšmeti — piecpadsmit procentu, cilvēka pēdu — divas procentes, dūmi — viena procente, sasvīdušas ādas smaka — viena procente, cilvēka ķermeņa (tikai šur tur jaušama) — pusprocente, dzelzs — gandrīs nemaz.

Vilku māte lēnām līzdama uz priekšu, cītīgi arvien ostīja gaisu. Izegrims, stāvēdams aiz viņas, visu to pašu atkārtoja. Tad vilku māte pagāja vairāk sāņš un atkal rūpīgi ošņāja gaisu. Ja, bija dažas

pārvērtības. Vairāk bija jaušamas cilvēka pēdas, kāmēr teļa kairinošā smaka pilnīgi izzuda. Viņa taisīja vēl lielāku riņķi. Kaut kur cilvēka smaka dubultojās, bet drīz vien nozuda.

Izsalkums auga augumā, bet uzmanība kļuva mazāka, jo bija viena līnija, kurā nekas cits nebija jūtams, kā vien teļš. Kad vilku māte un Izegrims bija jau gandrīz pavisam tuvu, pēkšņi atkal jūtama kļuva sasvīdušas ādas un dzelzs smaka. Koncentrējusi visu savu uzmanību, vilku māte piegāja teļam jau vairs tikai divu soļu atstatumā. Zemē gulēja ādas gabals, kas ļoti oda pēc cilvēka — kaut kur bija arī dzelzs.

Izegrimam, kura ēstgriba nebija mazā, visa šī vilcināšanās likās nevajadzīga un viņš jau gribēja mesties virsū laupījumam, bet māte to satvēra aiz kakla un atbīdīja atpakaļ. Kāds akmens, ko pagrūda vilku mātes kāja, veldamies uz priekšu piesitās kaut kam un radīja savādu metalisku skaņu. Līdz ar to bija skaidrs, ka še slēpjās briesmas un vilku māte atkāpās no šīs vilinošās maltītes. Izegrims slinki un negribēdams viņai sekoja.

Kamēr viņš gāja tā — atpakaļ skatīdamies, kaut kur parādijās preriju vilki un steidzīgi tuvojās maltītei. Drīz vien visā apkārtnē bija sajūtama spēcīga maitas smaka. Vilki saplosīja teļu. Bet tad turpat atskanēja kāds metalisks troksnis, kaut kas krita, sitās un vilku kaucieni atbalsojās tālu visā pamalē. Vēl mirkli un atskanēja arī šāvieni, kuŗus pavadīja ne tikai pulvera un dūmu smaka, bet arī cilvēks.

Vilku māte ar Izegrimu steidzās cik drīz vien iespējams, projām no šejienes. Tikai tagad Izegrims saprata, cik daudz nozīmēja mātes uzmanība un apdomība.

No šīs dienas arī viņš bija iemācījies redzēt un vērot lamatas. Šī māksla ar laiku viņā izveidojās tik liela, pilnīga, ka Izegrimu pazina daudzi mednieki, daudzi viņu bija redzējuši, bet nekur un nekad notvert viņu vēl nevienam nebija gadījies.

Līgo svētkus svinot.

Ugunskura deja.

Ugunskura deja domāta tieši Līgo svētkiem, kad latvieši, gan veci, gan jauni pulcējas krāšņajos pakalnos, dedzina darvas muciņas, kurina ugunskurus, līgo un dejo.

Ja šo deju grib dejot telpās, tad ugunskurs jārada mākslīgi, izpalīdzoties ar kabatas lampiņām vai elektriskām spuldzēm un sarkanu zīdpapīru, ko paslēpj zem malkas pagalītēm un žagariem. Var iztikt arī bez ugunskura, bet tad deja neatstāj vajadzīgo iespaidu.

Novietojums: Neierobežots dejotāju pāru skaits sapulcējušies ap ugunskuru, itkā to nupat kurinātu. Ar 4 taktīm priekšspēlē visi pieceļās un jautri 8 soļiem, vai palēcieniem nostājas lielā lokā tā, lai pārinieki atrastos viens otram pretī, puiši iekšpusē, meitas ārpusē. Rokas visiem sānos.

Izpildījums: 1. taktī visi palecas uz abām kājām, pagriežoties uz labo (iznāks puisim ar meitu uz pretējām pusēm).

2. t. palecās, pagriežoties uz kreiso.

3., 4. t. pāri, saņemoties labās rokās 2 polka soļiem pārmaina vietas. Četrām mūzikas taktīm atkārtojoties, dara visu to pašu, bet pārmainoties, puisis vairs negriežas pret savu meitu, bet visi puiši ar skatu uz vidu, saķeras rokās. Meitas uzliek, katra savam puisim, rokas viegli uz pleciem. Mūzikas otrā daļā, t. i. 5. un 6. taktī visi 4 galopa soļiem, līdzīgi karuselim, griežās uz labo. Meitām rokas izstieptas. 7. un 8. taktī meita pavelk savu puisi aiz labā pleca un 4 vienkāršiem soļiem, griežoties uz labo, puiši iznāk loka ārpusē, bet meitas ieiet iekšpusē lokam un saķerās rokās. Puisis aptver meitas vidukli. 5., 6., 7. un 8. taktīm atkārtojoties dejo atkal 4 galopa soļus uz labo pusi un pēdējās 2 taktīs atkal pārmaina vietas, un puisis nostājas ar skatu pretī meitai. Mūzika tādā pašā kārtībā atkārtojās no sākuma, bet deja turpinājas.

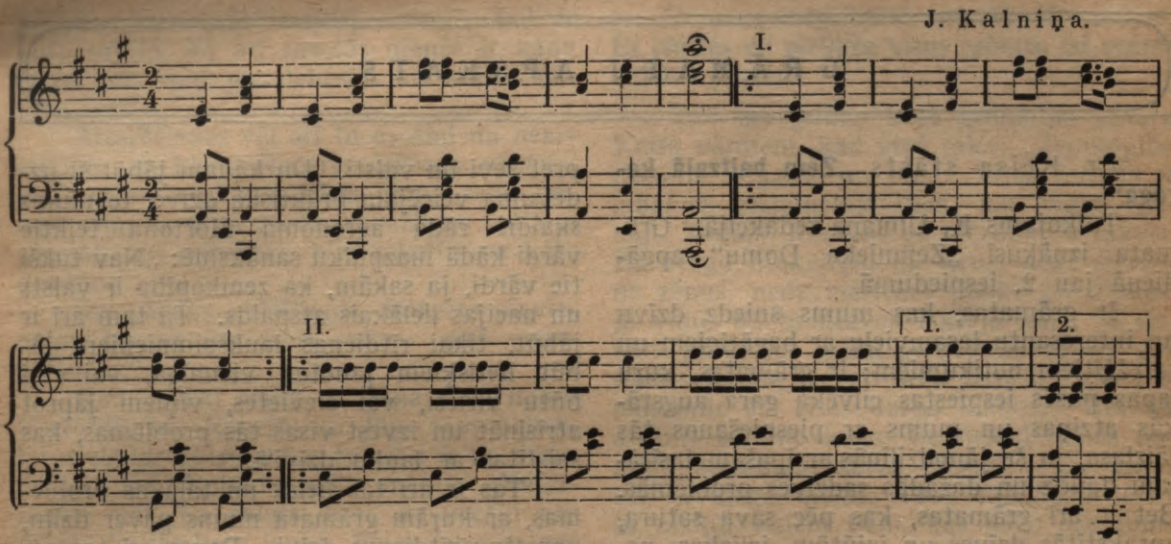

1., 2. t. pārinieki iet 4 vienkāršiem soļiem gar labajiem pleciem viens otram garām tādā virzienā, kā katrs stāvējis. Pie 4. soļa visi sasit vienreiz augšā plaukstas (meitas būs sanākušas glītā lokā ap ugunskuru un itkā ar plaukstām to uzpūš, puiši ies katrs atsevišķi uz āru).

3., 4. t. visi, griežoties uz labo, ar 2 polka soļiem sanāk blakus un saskatās. Mūzikas atkārtojumā, tāpat 4 vienkāršiem soļiem, puiši saiet ap ugunskuru, meitas uz āru, uz 4. soli sasit plaukstas, bet nu ar 2 polka soļiem pārinieki sanāk viens otram pretī un saķerās paralelās rokās.

5., 6. t. visi pāri saņemtās, stieptās rokās dejo 4 galopa soļus pa dejas loku uz labo; 7. t. palaižas vaļā, 4 vienkāršiem soļiem meita apgriežas uz labo, puisis uz kreiso; 8. t. uz 1. puisis izstiepj rokas ar delnām uz augšu, meita paceļ rokas augšā, uz 2. meita iesit puisim plaukstās. Atkārtojot 5., 6. t., pāri ar 4 galopa soļiem pa kreisi rokās velkās; 7. t. palaižas vaļā, meita apgriežas uz labo, puisis — uz kreiso un 8. t. nostājas viens otram pretī, kā dejas sākumā.

Deju atkārto bez ievada. Lai izdejotu visu deju vienreiz cauri, mūzika jāspēlē četras reizes. Visi dejas soļi jāsāk, kā puišiem, tā meitām ar labo kāju.

Rotaļa: Šurp, Jāņa bērni.

(Meldija visiem būs pazīstama).

Šūrp, Jāņa bērni, lai dziedam pulciņā!
Lai dziedam skaļi, līdz vēlam vakaram.
Pēterīt's ar Miķelīti, abi gāja beku lauzt,
Abi bija piekusuši, nevar bekas kustināt.
Re, kur vīri, kam ir vara, kas var bekas kustināt.
Re, kur vīri, kam ir vara, kas ar varu lielījās.
Rīgu nesa saujiņā, Jelgaviņu padusē.
Nevar, nevar, nevar, nevar, nevar bekas kustināt.

Novietojums: Rotaļnieki sastājas 2 vienmērīgās rindās (vienā rindā zēni, otrā — meitenes), viena otrai pretīm 8—10 soļu attālumā.

Izpildījums: Dziedādāmi „Šurp, Jāņa bērni, lai dziedam pulciņā," abas rindas, ar labo kāju sākot, iet 4 soļus uz vidu, viena otrai pretīm, tāpat ar 4 soļiem atmuguriski atkāpjas. Dziedot — „Lai dziedam skaļi, līdz vēlam vakaram," to pašu atkārto. Pie „Pēterīt's ar Miķelīti, abi gāja beku lauzt." — I. zēns un I. meitene ar 4 hopsa lēcieniem dodas uz vidu, ar 4 tādiem pašiem apgriežas labos elkoņos. Pie „Abi bija piekusuši, nevar bekas kustināt" — tāpat 4 hopsa lēcieniem zēns iet uz meiteņu rindu, meitene uz zēnu un apgriežas ar pirmajiem malā stāvošiem kreisajos elkoņos. Tad atkal pie nākošā teksta pirmie dodas uz vidu, apgriežas un tad griež nākošos malā stāvošos. Turpina līdz rindas beigām. Beigās apgriežas vēl paši un nostājas katrs savas rindas otrā galā. Jāievēro, ka vidū jāgriežas labos elkoņos, bet malā — kreisos. Kamēr griežas, mierā stāvošie sit rakstā plaukstas. Pēdējo pantiņu var dziedāt arī vidū, kad iepatīkās. Ja rotaļnieku daudz, tad nenogaida, kāmēr pirmais pāris tiks rindas galā, bet, kad tie apmēram uz vidu, sāk otrs, kad tas uz vidu, tad trešais u. t. t.

Rotaļa jāietura jautrā, ātrā tempā.

Milda Lasmanis,
Nac. teatra deju konsultante.

GRĀMATU APSKATS.

Fr. Keisa stāsts **„Zem baltzaļā karoga"**.

Tulkojums K. Ulmaņa redakcijā. Grāmata iznākusi „Zemnieka Domu" apgādienā jau 2. iespiedumā.

Ir grāmatas, kas mums sniedz dzīvu un interesantu lasamvielu ar bagātīgiem un sarežģītiem notikumiem; ir grāmatas, kuŗu lapas pusēs iespiestas cilvēka gara augstākās atziņas un mums ar piespiešanos tās jāizlasa, jo še jānodziļinās ar īpašam lasītājam daudz un dažādās sadzīves problēmās. Bet ir arī grāmatas, kas pēc sava satura, aprakstītās dzīves un izjūtām, izliekas, neticāmi vienkāršas. Taču šīs pēdējās grāmatas bieži vien ir tās vērtīgākās, jo viņu idejas un problēmas saistītas ar pašu tiešo dzīvi, kas savos pamatos vienmēr ļoti vienkārša, tikai mēs, cilvēki, cenšamies šo dzīvi sarežģīt un padarīt to sev par nastu.

Pie šīs pēdējās grupas pieder arī Keisa stāsts: „Zem baltzaļā karoga." Viņš savā būtībā ir tik neticāmi vienkāršs, bet dziļš, ar skaidrām un noteiktām lauku dzīves problēmām, ka mums latvju zemniekiem, kam nav dzīvu piemēru un kam vēl diezgan neskaidri mūsu dienu lauku dzīves uzdevumi un arī izredzes, ir jāiet mācīties pie šīs grāmatas. Viss, kas šajā grāmatā rakstīts, nav tukša pašalošanās, nav arī nekāds pārspīlējums, bet gan parādīti iespējamie sasniegumi tad, kad cilvēki sistemātiski dara visu, lai tuvotos saviem spraustajiem un skaidri apzinātiem mērķiem.

Bet kādi tad nu ir tie mērķi un tās problēmas, ko autors mums šajā grāmatā nostāda acu priekšā un ari atrisina? — Šīs svarīgās problēmas, no kuŗām tad tālāk arī izriet visi zemnieka uzdevumi, ir šādas: a) zemnieka materiālās labklājības nodibināšana, b) noteiktas zemnieka personības izveidošana, d) zemnieks kā savas valsts pilsonis.

Zemnieka materiālās labklājības nodibināšana, lauksaimniecības ienesīguma pacelšana ir pirmais un svarīgākais uzdevums. Ķerties pie šī uzdevuma veikšanas ir katra zemnieka pienākums, pienākums pašam pret sevi un valsti. Un kādam jābūt šī uzdevuma veicējam praktiskā dzīvē, to mums skaidri rāda agronoma Mortona teiktie vārdi kādā mazpulku sanāksmē: „Nav tukši tie vārdi, ja sakām, ka zemkopība ir valsts un nacijas lielākais atspaids. Tā tam arī ir jābūt, tikai rītdienas lauksaimniekiem jābūt lietišķiem ļaudīm, vienalga, vai viņi būtu vīrieši, vai sievietes, viņiem jāprot atrisināt un izvest visas tās problēmas, kas saistītas ar lauku dzīvi".

Tās ir arī tās lielās un tāļākās problēmas, ar kuŗām grāmata mums paver dziļu, nopietnu rītdienas dzīvi. Paver arī tos ceļus, pa kuŗiem iedami mēs varam nokļūt pie šīs dzīves.

Bet bez visa tā grāmatā ir arī kaut kas cits. Parādīti ikdienas dzīves brīži un atsevišķu cilvēku izturēšanās viņos. Ņemsim kaut vai tikai sacīkstes, vai arī nometnes pilsētā lielās izstādes laikā. Lai tikai salīdzinam ļauno un jēlo valodu pilno, izlaidīgo zēnu barvedi, Sarkano, ar tiem lauku zēniem, kam sirds dega svētās dusmās par izlaidīgo zēnu nelietībām, bet kas tomēr apvaldījās, apvaldījās un saprata, ka ar vējdzirnavu spārniem nav ko cīnīties.

Un vienīgi tad, kad apvainojumi no mutes vārdiem pāriet uz darbiem, tad nav un nebija vairs ko skatīties. Roberts, Viktors Slēde un pat klibais Teodors gāja atklātā cīņā, aizstāvēdami Onilu Katiņu un viņas draudzeni.

Liekas, ka tas būtu tikai sīkums šajā grāmatā, un tomēr viņš skaidri, neviltoti rāda, kur slēpjas kaila rupjība, nepiedienīga izturēšanās un kur cauri visam kā gaismas stars, mirdz jaunekļu tīrā, centīgā sirds.

Un tad Roberts, šīs grāmatas galvenais varonis. Kas tās ir par grūtībām, kas par pacietību, kāda viņam jāpieliek, lai sasniegtu savu. Un Roberts sasniedz. Kāds savāds sirds siltums staro no viņa vārdiem un no viņa darbiem. Ja mēs savā apziņā stādāmies priekšā lielos kukurūzas laukus, kuŗus viņš cītīgi kaplē, ja ieklausāmies kādu valodu runā Roberts Vilsons par kukurūzas

saknēm, kas dziļi iestiepjas zemē, tad ir tāda sajūta, kā arī tumšās dienās ir kāda saule, kas spīd pie debesīm un iesilda cilvēku sirdis.

Atcerēsimies vēl arī to drosmi un neatlaidību, ar kādu Roberts Vilsons uzņēma notikumus tad, kad kāda ļauna roka gribēja viņu un viņa vecākus izdzīt no mājām. „Izejat, vai mirstiet", bija rakstīts uz kūts durvīm.

Šos vārdus redzēdams, Roberts pievienojas tēvam un droši saka: „mēs nepadosimies."

Kad vecāki aiziet uz Jāņa tēva namu Varfordā, bet Roberts un Jāņa tēvs paliek, lai noskaidrotu reiz, kas tad īsti ir tie draudētāji, tad Roberts saka mātei: „Neaizmirsti māt, ka daudzi zēni, ne vecāki par mani, cīnījās kaŗa laukā. Es neesmu ne par ko nobaidījies, tāpat tēvs nebaidas, bet es zinu, ka būs daudz labāk, ja viņš brauks jums līdzi. Es esmu pārliecināts, ka nekādas briesmas nedraud. Bet vispirms tomēr man negribētos atstāt šīs mājas. **Es cīnīšos un pielikšu visus spēkus, lai mums nebūtu jāiziet.**

Tad arī gribas ticēt grāmatas autora Keisa vārdiem, kad viņš saka: „Zemkopība nezudīs; viņa ir un būs. Visas farmas ir labākais piemineklis tiem, kas viņas ierīkoja, līzdami līdumus un plēzdami atmatas. Es nekad neskubinu ne vīrus, nedz sievas, ne zēnus, nedz meitenes palikt pie zemes, ja viņus uz to nedzen iekšēja mīla, jo tie, kam prāta un spēka pietiek no zemes gūt dzīves iztiku, tie ar savu izturību gūs panākumus ari citos darba laukos. Bet kā atrauti zari no koka, tie nekad nebūs laimīgi, atstādami savas farmas. Un viņas arī nevajaga atstāt. Tēvi, raugiet iedēstīt šo atziņu visiem tiem, kas nāks pēc jums un turpinādami jūsu sākto darbu, arvien vairāk nostiprinās zemkopības pamatus, jo rītdienas zemkopība būs nesalīdzināmi diženāka par šodienējo."

Purvmalas mazpulks karoga svētkos.

:-: Domu graudi. :-:

Attīsti sevī spēju piemēroties dzīves un darba nosacījumiem un apstākļiem, bet to darīdams, neizlaid no acīm savu dzīves mērķi un neliec ciest savam rakstūram.

Daudzi cilvēki, kas smalki prot tīrīt lauku no nezālēm, zinādami, kādu postu nezāles padara, tomēr bieži pamet paši savu sirdi bez kādas ravēšanas.

Mazpulka dalībnieka pienākumi vasarā.

Katram mazpulka dalībniekam ar lielāko rūpību jāseko kultūru stāvoklim savā lauciņā, neaizmirstot tos augu kopšanas paņēmienus, kas norādīti darbus uzsākot un arī „mazpulka dalībnieka vadonī".

Lai veicinātu kultūru ātrāku attīstību, spēcīgāku augumu, labāku cerošanu un iegūtu lielāku ražu, tad dodams virsmēslojums mākslīgo slāpekļa mēslu vai vircas veidā. Virsmēslojumam noder: Čiles, kaļķa, natrona salpētri un nitrofoska. Slāpekļa mēslu devums atkarājās no kultūras, zemes sastāva, iepriekšējā mēslojuma u. c. apstākļiem un svārstās no 2—4 kg. uz 100 m². Virsmēslojumu ieteicams dot 3—4 devumos, lai augi to spētu pilnīgāk izmantot, jo lieko slāpekli zeme grūti saista, tas viegli var izskaloties. Pēc virsmēslojuma izsēšanas nepieciešams to ierušināt zemē, tāpat pēc vircas izlaistīšanas zeme katrreiz jāuzirdina. Vircu nedrīkst laistīt sausā saulainā laikā, bet vislabāk lietus dienās, vai agri rītos un vēlu vakaros. Virsmēslojums visiem kultūraugiem jāizdara līdz 15. jūlijam, jo vēlāk dotais mēslojums stipri novilcina augu nogatavošanos un pasliktina ražas īpašības.

Katram mazpulka dalībniekam jāapmeklē visas mazpulka vasaras sanāksmes, jo sevišķi vasaras laikmetā jāinteresējas par kultūru audzēšanu, kopšanu un jāsagatavojas varbūtējām nelabvēlībām sava darba gaitās. Sevišķi jāievēro, ka visiem dalībniekiem neiztrūkstoši jāapmeklē tās sanāksmes, kuŗās piedalās mazpulku inspektors, lai tuvāk noskaidrotu visus nepieciešamos jautājumus mazpulka

darbā un dzirdētu aizrādījumus turpmākai darbībai.

Šinīs sanāksmēs arī jāuzrāda „dalībnieka vadonis-grāmatvedība", lai varētu pārliecināties par ierakstījumu pareizību un glītumu. Lai gan šīs sanāksmes bieži vien iekrīt darba dienās, tomēr jācenšas tā iekārtoties, lai tās varētu apmeklēt. **Arī dalībnieku vecākiem jāsaprot, ka šajā vienā dienā mazpulka dalībnieks tiek gan atrauts no tekošā saimniecības darba, bet tomēr daudz strādā, lai krātu zināšanas rītdienas darbam.**

Mazpulku dalībniekiem jāpiedalās arī vietējās lauksaimniecības vai mājsaimniecības darbu sacīkstēs, lai pārbaudītu savas spējas un veiklību, lai mācītos jaunākos un izdevīgākos paņēmienus darbā un dažādu darba rīku pielietošanā. Sevišķi šovasar sacīkstēm piegriežama izcilus uzmanība, jo šogad paredzēts sarīkot sacīkstes arī atsevišķu mazpulku starpā, kur katrs varēs savas spējas un izveicību lietderīgi parādīt.

Ļoti ieteicamas vasaras laikā ir ekskursijas sava mazpulka robežās, apskatot līdzdalībnieku lauciņus un mācoties novērtēt viņu darbu vai arī uz kaimiņu mazpulkiem. Tāpat apkārtnē atrodošās priekšzīmīgās saimniecības un izmēģinājumu iestādes sniedz ekskursantiem daudz vērtīgu norādījumu. Redzētais vienmēr atstāj paliekošāku iespaidu, nekā dzirdētais vien. Bez tam ekskursijas veicina sabiedriskumu, jo šādā ceļā ekskursantiem visizdevīgāk iepazīties ar savu tuvāko un tāļāko apkārtni, ar tās sabiedriskām un kultūrēlām vērtībām un vēsturiskām piemiņas vietām.

Mazpulku dalībniekiem vienmēr jāņem aktīva līdzdalība arī mūsu tautas varoņu godināšanā, apmeklējot vēsturisko cīņu, varoņu atdusas vietas un pieminekļus, piedaloties aktos un svinībās par godu mūsu tautas varoņiem un Latvijas atbrīvotājiem.

Agr. K. Ķirsis.

Ārstniecības augi.

Mazpulku dalībniekiem, kas ievāc savvaļā augošos ārstniecības augus, sevišķa vērība jāpiegriež, lai ievāktu tikai vajadzīgās augu daļas (piem. ja pieprasīti ziedi, nedrīkst piemaisīt kātus un lapas, ja pieprasītas lapas, nedrīkst piemaisīt stublājus u. t. t.), tāpat arī stingri jāraugas, lai nesajauktu augus, kuŗi auguši dažādās vietās. (Piem. ja vajadzīgas tīrumā augošās skostas, tad nedrīkst savākt pļavās un mežos augošās u. t. t.). Lai gan latviskais stādu nosaukums bieži ir vienāds, tomēr īstenībā ir starpība starp tīrumā un mežā augošiem stādiem. Tāpēc, pirms stādus ievāc, jāiepazīstas ar augu botānisko raksturojumu un augšanas vietu — augs jānoteic (Sk. „Latvijas augu noteicējs — J. Bickis"), jāzin latiniskais nosaukums. Bez tam ārstniecības augu vācējiem jāzin sekošie noteikumi:

Ziedi (Flores) jāievāc tikai ziedēšanas sākumā, noplūcot vai nogriežot tikai pašu ziedu galviņu.

Virszemes stādu daļas (Herba) jāievāc ziedēšanas sākumā. Ievāc ziedus un lakstus, bez rupjiem stublājiem.

Lapas (Folia) jāievāc īsi pirms stāda uzziedēšanas, pie kam jāievāc tikai veselas, nebojātas lapas. Ja stādam lielākas lapas, tās noplūc, bet stādus ar sīkākām lapām (piem. miltenāju) ievāc visu stādu un žāvē ar visu stublāju. Pēc izžāvēšanas lapas ar rokām nobrauka, stublāju aizmet projām un lapas izsijā caur sietiem, attīrot pārējās stāda daļas.

Saknes (Radices) **un zemes stumbri** (Rhizomata) jāievāc agrā pavasarī, kad stādam tikko parādās pirmās lapiņas, vai arī vēlu rudenī, kad stāds nokalst. Saknes, pēc izrakšanas, noskalo aukstā ūdenī. Resnās, sulīgās saknes, lai ātrāk izžāvētu, sagriež šķēlēs un savēr uz šņores. Dažas sak-

nes pieprasa mizotas, tās jānomizo, tiklīdz ievāktas un noskalotas.

Mizas (Cortices) jāievāc agrā pavasarī, kad viegli atlec no koksnes. Miza jāievāc no jauniem kokiem, jo veciem kokiem miza pārklāta ar korķa kārtu un sūnu. Mizas, kuŗas satur miecvielas (ģērvielas) piem., ozolu mizas, jānoplēš no koksnes ar nerūsošu nazi, jo plēšot ar parasto nazi, miza paliek melna.

Sēklas (Semina) jāievāc pēc viņu nogatavošanās un ātri jāizžāvē, lai nesapelētu.

Visas augu daļas, kādas ārstniecībā vajadzīgas, jāievāc tikai sausās, saulainās dienās, jo mitrā laikā ievāktos stādus grūti žāvēt un tie ātri bojājas.

Pēc ievākšanas stādu daļas nekavējoties jāžāvē, citādi tās zaudē savu vērtību. Vispiemērotākās telpas žāvēšanai ir istabas, vai klēts augšas, ar labu caurvēju, kur saule neskar. (**Saulē žāvēt nedrīkst!**) Žāvē uz noklātas drēbes vai papīra, vai arī izgatavojot rāmjus, pārklātus ar drēbi, kur uzber žāvējamās stādu daļas. Tādus rāmjus var pagatavot vairākos stāvos, vienu virs otra, ja žāvējamā telpa ir maza, tad lietderīgāk to var izmantot. Lai vienmērīgāk žūtu, žāvējamās augu daļas laiku pa laikam lēnām apjauc.

Vislabākā žāvēšanas temperatūra ir 25—30° C., bet nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt 50° C. Vēlā rudenī un mitrā laikā žāvēšana jāizdara mākslīgā siltumā, apkurinātās telpās, kur laba ventilācija. Žāvēšana jāizdara īsā laikā, ilgi žāvējot cieš krāsa un mazinas stādu vērtība. Izžāvētās stādu daļas jāuzglabā sausās telpās, vislabāk kastēs, jo maisos ātri sabirst.

Tuvākā laikā ievācami:

Klinģerīšu ziedi (Flores Calendulae sine calyc.). Augs — Calendula officinalis L. Vācamas tikai ziedlapiņas, bez ziedu gultnes. Cena par 1 kg. sausu ziedlapiņu apm. Ls 2,—. Jāievāc: jūnijā, jūlijā un augustā.

Zilo rudzu puķu ziedi (Flores Cyarii sine calyc.). Augs — Centaurea cyanus L. Vācamas tikai ziedlapiņas, bez ziedu gultnes. Cena par 1 kg. sausu ziedlapiņu apm. Ls 3. Jāievāc: jūnijā, jūlijā un augustā.

Balto nātru ziedi (Flores Lamii albi). — Lamium album L. Cena par 1 kg. sausu ziedu apm. Ls 8. — Jāievāc: aprilī, maijā, jūnijā, jūlijā un augustā.

Pelašķu ziedi (Flores Millefolii). Augs — Achillea millefolium. Cena par 1 kg. sausu lakstu apm. Ls 0.60 — Jāievāc: maijā, jūnijā, jūlijā un augustā.

Liepu ziedi (Flores Tiliae c. brakteis). Augs — Tilia ulmifolia Scopoli u. c. Vācami ziedu ķekari ar visu pieziedu lapu. Cena par 1 kg. sausu ziedu apm. Ls 0,80. Jāievāc jūnijā vai jūlijā.

Puplakšķu lapas (Folia Trifolii fibrini). Augs — Menyanthes trifoliata L. Vācamas tikai lapas. Cena par 1 kg. sausu lapu apm. Ls 0,60. Jāievāc: maijā un jūnijā.

Melnie rudzi (Secale cornutum). Augs — Claviceps purpurea L. Var ievākt neaprobežotā daudzumā. Cena par 1 kg. apm. Ls 3. — Jāievāc: jūlijā un augustā.

Žāvētiem ziediem un augu daļām jābūt tādai pat krāsai, kā svaigiem, (rudzu puķēm — zilai, u. t. t.) un pie žāvēšanas tos nedrīkst saberzt, lai sažāvētiem varētu izšķirt augu daļas, lapu formu un t. t.

Pēc Tautas labklājības ministrijas izdevuma „Drogu saraksts".

Aršana.

Aršana ir pirmais un grūtākais darbs zemes apstrādāšanā. To izdara ar arklu. Arkla uzbūves izveidošanā ir piedalījušās visas zemkopju tautas, pat aizvēstures laikos. Bet visi mēģinājumi, atrast zemes apstrādāšanai ko labāku un pilnīgāku (piem. zemes frēze) ir beigušies bez panākumiem. Arklu attīstībā vērojami divi novirzieni: viens devis mums spīļu arklu, otrs — lielo jeb dīseles arklu. Abi sastopami mūsu saimniecībās. Katram atsevišķos gadījumos ir savas priekšrocības.

Aršanas uzdevumi: 1) iepriekšējo augu iznīcināšana (zemes apvēršana) un 2) zemes irdināšana un jaukšana. Arot jau gan šos uzdevumus lielākā vai mazākā mērā izpilda reizā, bet atsevišķos gadījumos viens no tiem var izvirzīties pirmā vietā. Arājam tā tad skaidri jāsaprot, ko viņš ar savu darbu grib panākt, un jāizvēlas uzdevumam piemērots arkls.

Iepriekšējo augu un sevišķi nezāļu iznīcināšana ir ļoti svarīgs uzdevums. To panāk, zaļās augu daļas apsedzot ar zemi. Tādēļ uz labiem arumiem nedrīkst būt redzamas nezāļu un iepriekšējo kultūras augu zaļās lapas. Spīļu arkls neapgāž velēnu tik noteikti un tik pilnīgi, tādēļ tas sazēluša lauka aršanai nav piemērots. No dīseles arkliem velēnas pilnīgāku apgāšanu dod arkli ar skrūves vērstuvēm, kuŗus saucam par plēsuma arkliem.

Ne mazāk svarīgs aršanas darba uzdevums ir zemes irdināšana. Ja uz tīruma nav nezāļu un iepriekšēju augu, tad šo uzdevumu labi veic arī spīļu arkls. Bet tā kā ar spīļu arklu ir grūtāki art, tad še labāk noderīgi dīseļu arkli ar cilindra vai kultūras vērstuvēm. Visbiežāki tomēr pie aršanas reizē ir jāveic abi uzdevumi — jāiznīcina iepriekšējie augi un jāuzirdina zeme, lai tā labāki izvēdinātos un uzņemtu vairāk mitruma. Tad aršana jāizdara ar kultūras arklu, pieliekot tam priekšlemesīti jeb lobitāju, kas nogriež virsējo sazēlušo zemes kārtu un iegāž to iepriekšējā vagā, bet kultūras vērstuve apber to ar labi sadrupinātu zemi.

Aršanas paņēmieni ir divi: aršana figurā, kad lauku iesāk art no malām vai arī no vidus un aršana birzēs vai slejās, kad lauku sadala apm. 20—25 mtr. platās slejās, kuŗu aršanu sākot taisa velenu sametumu un aršanu beidzot — izmetumu. Figūras aršana vairāk piemērota nelieliem stūrainiem laukiem, bet lielus, pareizas figūras laukus labāk art birzēs.

Vienalga, vai lauku ar figūrā, vai birzēs, arājam jābūt uzmanīgam, lai viņš ar aršanu nesabojā lauku, radot vietām augstus zemes savaļnojumus un vietām iedobumus, kuŗos lietus laikā sakrājas ūdens un bojā sējumus. Šinī ziņā vislabāka ir figūras aršana, kad to iesāk no lauka vidus.

Lai velēnu sametuma vietā zeme nesavaļņotos pārāk augstu un lai zem pirmo vagu velēnām nepaliktu neirdināta zeme ar nenogrieztām nezālēm, sametumu taisot ieteicams pirmās divas vagas ņemt tikai 6—8 cm. dziļas un velēnas mest uz āru. Pēc tam arklu pārstādīt nedaudz dziļākai aršanai un nākošās divas vagas kopā ar tām uzgāztām pirmo vagu velēnām gāzt atkal uz iekšu. Tā taisīts sametums ir zems un gandrīz neatšķiras no pārējā lauka. Izmetumu vagu jācenšas pielīdzināt, atgāžot tani atpakaļ daļu no irdenās zemes, zināms, neatgāžot atpakaļ zaļojošo velēnu.

Aršana jāizdara vienādā dziļumā uz visa lauka. To ir viegli izdarīt, ja arājs māk arklu tā nostādīt, lai tas bez turēšanas un piespiešanas ņem vajadzīgā dziļumā vagu. Labs arājs netura arklu, bet iet pats pie arkla turēdamies un ir katrā brīdī gatavs arklu pieturēt, ja kāda nejauša pretestība zemē gribētu arklu izgāzt no vagas. Ja nav iespējams arklu tā nostādīt, tad tam ir kāds defekts, kuŗš jānovērš.

Aršanas darbs ir daudz ražīgāks, ja vagas ir taisnas. Tādēļ labam arājam aršanu sākot, jāmāk izdzīt taisnu vagu un arī līkumainu vagu iztaisnot.

Visus šos noteikumus arājs var izpildīt tikai tad, ja viņam ir paklausīgi zirgi un ja viņš māk tos pareizi iejūgt un vadīt. Zirgu lietām jābūt tādām, lai tās nebojā zirgu plecus un sānus. Brakas gaŗums nedrīkst pārsniegt trīskārtēju vagas platumu.

Tā tad aršana nav vis vienkāršs un vienmuļš darbs, bet pareizi izprasts, tas ir saistošs un interesants.

J. Irbe.

Domu graudi.

No nezāļu sēklām un mazajiem graudiem nekad neiznāks zelta vārpas.

Esi kautkas krietns. Dari kautko krietnu. Atstāj šeit kautko krietnu. — Un ziedo savai dzimtai zemei un savai tautai kaut jel 10 minūtes laika dienā. Un tevi un mūs visus sāks apspīdēt saule.

- Zināšanas ir cilvēkam tas pats, kas putnam spārni. Ar tām var visur skriet, bet kurp tu ar būtu skrējis, sirds vecumdienās vienmēr nesīsies uz dzimteni.

Stādu kopšana ziedēšanas laikā.

Patlaban sācies laiks, kad mājas apkārtnē un košuma dārzā novietotie augi zied, vai arī gatavojās ziedēšanai. Kopējam, bez šaubām, būtu ļoti patīkami, ja ziedēšana notiktu pēc iespējas pilnīga, t. i. stādiem aizmestos daudz ziedu un katrs atsevišķs zieds sasniegtu lieluma un krāsas ziņā iespējamāko pilnību. Tāpat no svara būtu, lai ziedēšanas laiks vilktos pēc iespējas ilgāki. Tas pa daļai panākams vēl tagad, ar dažiem kopšanas paņēmieniem.

Pie visiem augiem un arī puķēm, ziedu aizmešanos var veicināt ar bagātīgu fosforskābes mēslojumu, ja to lieto pastiprinātā veidā. Te noder superfosfāts, izkaisot to un sekli iekapļojot zemē, apm. 50 gramus uz katra kvadrātmetra. Vēl labāki panākumi, ja zuperfosfatu atšķīdina lejamā ūdenī, pieliekot 1 spaiņam 30—50 gramus. Tādu superfosfāta mēslojumu var atkārtot iknedēļas, kamēr ziedu pumpuri vēl nav atvērušies.

Atsevišķu ziedu pilnību, formas daiļumu un lielumu iespējams sasniegt ar „nitrofoska“ mēslojumu, izsējot 50 gramus uz 1 kv. metra, atkārtoti, ik nedēļas līdz pat ziedēšanas beigām. Sevišķi pateicīgas par „nitrofoska“ mēslojumu ir rozes. Atsevišķu ziedu izcilus attīstību veicina arī ziedu retināšana, t. i. ja tūliņ pēc ziedu pumpuru aizmešanās iznīcina sīkākos aizmetņus, bet atstāj tikai nedaudzos spēcīgākos. Atlikušie ziedi tādā gadījumā attīstās daudz pilnīgāki. Ziedu retināšanai nozīme vienīgi pie tādiem stādiem, kur nav no svara ziedu vairums, bet gan atsevišķa zieda daiļums un pilnība. Retināšana nepieciešama dažām rožu šķirnēm, kuŗām lieto grieztus ziedus.

Ziedēšanas laiku paildzināt iespējams ar ēnošanu un auksta ūdens pielietošanu. Ja laiks karsts un zeme sausa, ziedi ātri nobirst. Grieztos un traukos novietotos ziedus var ilgāki uzglabāt svaigus, pieliekot trauku ūdenim amonjaku jeb smirdspirtu, ņemot 1 tējkaroti uz 1 litra. To pašu pa daļai iespējams panākt arī ar zalmiaku. Bez tam, traukos novietotiem ziediem jāieplēš atgriesto kātu gali, lai ūdens uzsūcēja virsma būtu lielāka.

Dažām laukā augošām puķēm, p. piem. atraitnītēm, iespējams panākt atkārtotu ziedēšanu, ja pārziedējušos ziedus nogriež un neļauj tiem dabīgi nobirt un ražot sēklas. Tad atraitnītes zied vairāk reizes vasarā. J. Reņģe.

MĀJSAIMNIECĪBA.

Krāsošana ar augu krāsām.

(Turpinājums).

Patreizējais ziedu laiks jāizmanto augu krāsu materiālu vākšanai.

Ievācamie augi:

Jāņu zāļu (Galium boreale madaru) saknes. Šīm Jāņu zālēm lapiņas aug pa četrām mieturī. Viņas ir vienīgais augs, kas dod labu sarkano un oranži-brūno krāsu.

Ziedošā stāvoklī ievācami šādi augi ar visām lapām un ziediem: rasaspodiņš (Alchemilla vulgaris), lauku skābenes (Rumex acetosa), blusene jeb sūrene (Polygonum persicaria), strutenes (Chelidonium majus), sunīši (Bidens cernuus) un vērmeles (Artemisia absinthium).

Lauku skostēm (Equisetum arvense) jāievāc vasaras dzinumi („eglīte“), ūdens rozēm (Nymphaea alba) — lapas un kāti, sarcenēm jeb brandavām (Hypericum perforatum) tikai ziediņi, dzeltenām pīpenēm (Anthemis tinctoria) — pašas galviņas ar ziedlapiņām.

Mazpulkiem, kuŗi vēlas sarīkot audumu un dziju krāsošanas kursus, tie jāpieteic savu apgabalu centrālām lauksaimniecības organizācijām līdz 1. augustam, paziņojot, cik dalībnieces piedalīsies un cik daudz dzijas vai drēbes pēc svara būs krāsojamas.

Mājt. instr. I. Zauls.

Ko sniegsim Jāņu galdā.

Viesmīlība ir latviešu senais tikums un sevišķi latviešu lielākos svētkos — Jāņos — katra latvieša krūtīs pamostas senču gars. Mēs salasamies pulciņos un priekā līgsmo mūsu sirdis. Šis prieks izplūst skanīgās Līgo dziesmās. Mēs ejam no sētas uz sētu, aizdzīdami ikdienas rūpes, nesdami gaviles. Šādās reizēs visas durvis plaši atveras, visur gaida Jāņa bērnus. Bet ar ko cienāsim Jāņa bērnus, kā atalgosim viņus par smaržīgām Jāņu zālēm?

Visraksturīgākais gan ir Jāņu siers un miestiņš, bet Jāņu galdā pasniedz arī maizes kvasu, pienu, dažādas augļu limonādes, atšķaidītas augļu essences, plātes maizes (sevišķi ar biezpienu), speķa raušus, formas kūkas. Ja pasniedz kaut ko sāļu, tad var sagatavot auksto gaļu, ar olu pildītu aukstu viltoto zaķi un šķiņķi. Gaļa jāsagriež plānās šķēlēs un jāsakārto uz lēzeniem apaļiem vai gareniem šķīvjiem. Siltos ēdienus Jāņu vakarā pasniedz ļoti reti. Uz Jāņu galda nekad nedrīkst trūkt garšīgās rudzu maizes un svaiga sviesta. Ļoti ieteicams sagatavot arī zāļu sviestu.

Maizes kvasa.

Ūdens — 25 ltr.
Maize — 1 lielais siets.
Raugs — 50 gr.
Rudzu milti — 1,5 t. k.
Cukurs — 1—1,5 kgr.
Piparmētru tēja — p. g.

Labi nobriedušu maizi sagriež mazākos gabalos un apgrauzdē spilgti brūnu. Tad maizi pārlej ar vārošu ūdeni un patur, kamēr viņa kļūst mīksta, bet vēl nejūk. Pa to laiku sagatavo ieraugu: raugu sajauc ar cukuru un atšķaida ar vienu glāzi ūdens, tad pievieno 1½ tējkarotes rudzu miltus un, visu labi sajaucot, noliek siltā vietā uz 2 stundām. Brīžiem ar karoti vēl pajauc.

Maizes ūdeni lēni nokāš, kad tas atdzisis līdz 30°—25°C, tam pievieno ieraugu un drusku piparmētru tēju. Visu salej kādā cieši noslēdzamā traukā un tura pie 15°C 12 stundas. Ja tanī laikā virs kvasas parādījušās putas, tad to var novietot, trauku cieši noslēdzot, kādā vēsā telpā, kur tam jānostāv 24—36 stundas.

Plātes maize ar biezpienu.

Milti — 250 gr.
Sviests — 60 gr.
Piens — ½ gl.
Raugs — 30 gr.
Cukurs — 45 gr.

Sviests — 50 gr.
Cukurs — p. g.
Olas — ½ gb.
Biezpiens — 200 gr.
Rozines (žāv. āboļi) — 100 gr.
Citr. miza — p. g.

Pienu sasilda un viņā izkausē sviestu, sajauc ar miltiem un pievieno ar cukuru sarīvētu raugu. Mīklu labi izraudzē. Tad liek uz nosmērētas un miltiem apkaisītas plātes. Ar pirkstiem izlīdzina 1,5—2 cm. biezā plāksnē, sadursta ar dakšiņu un ļauj vēl uzrūgt.

Tad pārklāj ar šādi sagatavotu biezpienu: sviestu saputo ar cukuru, pievienojot citrona mizu, piesit olu un visu vēl saputo. Tad pievieno labi samīcītu biezpienu un pamatīgi izjauc, iejaucot arī nomazgātas rozīnes. Masu mīklai pārklāj 1—1½ cm. biezā kārtā. Cepj parastā siltumā, kamēr maize uzcēlusies un virsa glīti brūna. Vēl otrs cepšanas veids ir šāds: sākumā cepj maizi vien, kad tā izcēlusies un virsma kļūst dzeltena, to pavelk uz krāsns malas un ātri pārklāj ar biezpienu. Tas jāizdara ļoti ātri. Tālāk cepj līdz parastām gatavības pazīmēm.

Zāļu sviests.

Svaigu, labu sviestu saputo, pieliekot sāli pēc garšas. Svaigus gurķus, nemizotus redīsus, dilles un lociņus ļoti smalki sakapā un iejauc sviestā. Redīsus un gurķīšus ņem tik daudz, ka iejaucot sviests būtu vēl smērējams, dilles un lociņus pievieno pēc garšas. Gatavam sviestam vēsā vietā ļauj sastingt. Zāļu sviestu liek uz apakštasiņām, stikla trauciņiem vai speciālos sviesta traukos; grezno ar redīsiņiem, gurķu šķēlītēm, salātu lapiņām, dillēm. Viņu lieto uz rupjmaizi, sevišķi uz karašu, var dot arī kā piedevu sausiem kartupeļiem.

Sviests, aukstā gaļa un viltotais zaķis, pasniedzot galdā, izgreznojami ar maigajām salātu lapiņām un lociņiem.

Jāņu galda dekorēšanai jāizlieto visdažādākie lauku ziedi. Kārtojot vāzēs, starp ziediem liek glītus stiebrus un smilgas. Ja gatavo raibu puķu pušķi, tad tam jābūt īsti raibam, visdažādākās krāsās. Var arī uz galda vīteņu veidīgi salikt ziedu galviņas, piem.: rudzu puķes, pīpenītes, sarkano un balto āboliņu.

Tāpat telpās bez smaržojošiem bērziem nevajaga aizmirst ienest Jāņu puķu pušķus. Visskaistāki tie izceļas lielās māla vāzēs vai burkās.

Mājt. instr. I. Zauls.

KĀ DZĪVO UN STRĀDĀ MAZPULKU DALĪBNIEKI ĀRZEMĒS.

LIETUVAS MAZPULKU SVĒTKI.

Lietuvas mazpulki š. g. Vasaras svētkos no 20.—22. maijam svinēja savus gada svētkus. Dažādos Lietuvas novados svētku laikā notika plašas mazpulku sanāksmes. Svētki liecināja, ka mazpulki ir izveidojušies par spēcīgām jaunātnes organizācijām. Svētku gadījumā Lietuvas mazpulkus apsveica Zemkopības ministrs Aleksa: „Lietuvas mazpulku jaunatne! Topat par īstiem lauksaimniekiem, par labiem cilvēkiem un lietuvjiem, ticat savam mazpulku darbam un Lietuvas spožākai nākotnei".

MAZPULKU DZĪVE.

ATKAL JAUNI KAROGI LAUKU SĒTĀS.

Uz L. L. Centrālbiedrības mazpulku nodaļas ierosinājumu izlikt, valsts karogus svinīgos gadījumos arī lauku sētās, līdzīgi pilsētām, dzīvi atsaucās mazpulku dalībnieki un, bez agrāk publicētiem, vēl izgatavojuši un izlikuši valsts karogus savās sētās, sakarā ar 15. maija notikumiem, — **Gulbenes** mazpulkā — J. Melngailis un **Annas** mazpulkā — A. Vāvere.

SARĪKOJUMI MAZPULKOS.

Purvmalas mazpulka karoga svētki notika š. g. 6. maijā. Svētkus ievadīja L. L. Centrālbiedrības mazpulku nodaļas instruktors A. Eglītis, aicinot mazpulka dalībniekus, nekad neaizmirst baltzaļā karogā izteiktos mērķus un sekojot šim karogam, augt par lieliem pilsoņiem mūsu tautai un valstij. Mazpulka priekšnieks — diženais P. Supe, saņemot karogu, svinīgi solījās savus un visa mazpulka spēkus ziedot tikai karogā rakstītiem mērķiem, lai tā jaunatnes darbi vienmēr ietu zem četrlapu āboliņa laimes zīmes.

Karoga svētkos, mazpulkam sveicienus un labākos novēlējumus nesa L. L. Centrālbiedrības pārstāvis A. Eglītis, Purvmalas mazpulka labvēlis, bij. Saeimas deputāts A. Gailītis un daudz citi vietējie sabiedriskie darbinieki.

Ļoti labu pārskatu par pagājušā gada mazpulku darbu sniedza mazpulka priekšnieks P. Supe. Vakarā sekoja mazpulka dalībnieku labi sagatavotā un nospēlētā R. Blaumaņa luga „Pamāte".

Gulbenes mazpulks sarīkoja š. g. 13. maijā Gulbenes-Elstes piens. sabiedrības šķūnī ziedoņa sagaidīšanas svētkus. Svētkus ievadīja mazpulka diženais Fr. Šīrons ar referātu „Mani piedzīvojumi mazpulku sanāksmē Rīgā". Pēc tam sekoja V. Zonberga lugas „Zemes vergs" izrāde, mākslinieces Tijas Bangas režijā.

Mazpulka dalībnieki lugu nospēlēja ar lielu sajūsmu, iejuzdamies savās lomās un lugas idejās. Svētki noslēdzās ar saviesīgu vakaru.

Apmeklēts bija ļoti labi kā no jaunās, tā arī no vecākās paaudzes.

Lizuma mazpulka karoga iesvētīšana notika otros Vasaras svētkos š. g. 21. maijā Lizuma Tautas namā. Karogu iesvētīja vietējais draudzes mācītājs J. Putniņš. Karogu mazpulkam dāvināja Lizuma lauksaimniecības biedrības priekšnieks, L. L. Centrālbiedrības valdes loceklis un Mazpulku

padomes priekšsēdētājs R. Dzērve. Karogu pasniedzot mazpulka vadītājam K. Sebrim, dāvinātājs R. Dzērve sacija jaunatnei dziļi izjustus vārdus par karoga nozīmi un karogā rakstītām idejām. Mazpulka vadītājs karogu tāļāk nodeva mazpulka priekšniekam J. Rubenim.

Karoga svētkos Lizuma mazpulku sveicināja: R. Dzērve — L. L. Centrālbiedrības un Mazpulku padomes vārdā, Apinītis — Velēnas mazpulka, Zvaigznītis — Lizuma I. pak. pamatskolas, Bumbērs — Velēnas II. pak. pamatskolas, Upatnieks — Lizuma lauksaimn. b-bas Leitis — Lizuma Aizsargu nodaļas, Kalniņa — Lizuma Aizsardžu pulciņa un Lībietis — meliorac. sabiedribas „Gosupe". Rakstiskus sveicienus bija sūtījuši: Lejasciema-Sinoles mazpulka vadītājs Krieviņš, Rankas mazpulka vadītājs Baķis un Lejasciema-Sinoles lopkop. pārr. b-ba „Nākotne". Svētku gadījumā, Lizuma un Velēnas mazpulki nosūtīja apsveikuma telegrammu Ministru prezidentam K. Ulmanim, sakarā ar notikušām pārmaiņām mūsu valsts dzīvē, soloties stāvēt droši un stipri par jauno atdzimstošo Latviju.

Vakarā izrādīja Ausmas Rogas mazpulku lugu „Pirms lielās dzīves" pašu mazpulku dalībnieku izpildījumā. Lugu publika noskatījās ar patiku un uzņēma ļoti atsaucīgi.

MAZPULKI ŠACHA TURNIRĀ.

Valkas dārzkopju mazpulks piedalās laikraksta „Brīvā Zeme" sarīkotā lauku biedrību šacha turnirā. Valkas dārzkopju mazpulka pretinieki ir L. J. S. Aizviķu nodaļas šacha sekcija. Turnirā piedalas arī **Ērgļu, Veselavas** un **Seces** mazpulki.

A. Jērums.

PAZIŅOJUMI.

Aizrādam, ka līdz š. g. 1. jūlijam jāiesūta katra mazpulka pilnīgs dalībnieku saraksts, uzrādot katra dalībnieka uzvārdu, vārdu, dzimšanas gadu, mēnesi un dienu, nodarbošanos, izglītību, dzīves vietu, vecāku sabiedriski-saimniecisko stāvokli (vecsaimn., jaunsaimn., graudnieks, rentnieks, ierēdnis u. t. t.) un nodarbošanās nozari mazpulkā (kādu galveno kultūru audzē). Reizā jāpaziņo arī mazpulka valdes sastāvs 1934. gadā.

Ziņas jāiesūta: Vidzemes mazpulkiem — L. L. Centrālbiedrībai, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a; **Kurzemes mazpulkiem** — Kurzemes lauks. biedrību savienībai, Liepājā, Brīvības ielā 10; **Zemgales mazpulkiem** — Zemgales lauks. centrālbiedrībai, Jelgavā, Katoļu ielā 44 un **Latgales mazpulkiem** — Latgales lauksaimn. biedrību savienībai — Daugavpilī, Teatra ielā 8.

* * *

Mēnēšraksts „Mazpulks" turpmāk būs visu Latvijas mazpulku oficiozs, kuŗa norādījumi jāizpilda katram mazpulka vadītājam, tāpāt katram mazpulka dalībniekam un dalībniecei.

* * *

Ziņojam, ka visiem standartmazpulku pilntiesīgiem dalībniekiem (no 12—21 g. v.), jānodod svinīgs mazpulka dalībnieka solījums, pēc šāda teksta:

„Kā uzticīgs mazpulka dalībnieks, es svinīgi apsolos klausīt Dievam un vecākiem, ziedot savu prātu skaidrākām domām, savu sirdi taisnībai un kvēlākai sajūsmai, savas rokas cēlākam darbam un savu veselību labākai dzīvei mana mazpulka, manas dzimtās zemes — Latvijas un tautas labā."

Solījums jānodod publiski, vai nu mazpulka karoga svētkos, vai īpašos solījuma svētkos un jāparaksta īpašā svinīgā solījuma grāmatā.

Svinīgā solījuma grāmatas drīzumā tiks izsūtītas mazpulku vadītājiem.

* * *

Ziņojam, ka mazpulku sanāksmes, arī pa kaŗa stāvokļa laiku, pamatojoties uz Iekšlietu ministrijas rīkojumu, var noturēt tāpat kā agrāk, bez pieteikšanas apriņķu priekšniekiem vai policijai.

Mazpulku iekārtas un darbības noteikumu izdošana aizkavējas, jo noteikumi nosūtīti apstiprināšanai Zemkopības ministrim.

* * *

Ziņojam mazpulkiem, ka šogad tiks sarīkotas aršanas un slaukšanas sacīkstes atsevišķu apgabalu (Vidzemes, Kurzemes, Zemgales un Latgales) mazpulku dalībnieku un dalībnieču starpā, kā arī visas valsts mērogā, kur piedalīsies labākie sava apgabala arāji (as) un slaucēji (as). Mazpulku dalībniekiem un dalībniecēm ieteicam vingrināties vasaras laikmetā aršanā un slaukšanā, piedalīties vietējās aršanas un slaukšanas sacīkstēs, sarīkot sacensības viena mazpulka dalībnieku (ču) vidū, lai izraudzītu labākos, kas piedalītos visa apgabala mazpulku sacensībā.

Mēnešraksta „Mazpulks" abonēšana ir nepieciešama visiem mazpulku dalībniekiem un tamdēļ mēnešrakstu izsūtīs II. pusgadā visiem dalībniekiem, kas to pasūtījuši, vienalga I. pusgadam vai visam gadam. Mazpulkus, kas vēl nebūtu mēnešrakstu „Mazpulks" pasūtījuši, lūdzam iesūtīt abonentu sarakstus II. pusgadam „Mazpulka" ekspedicijai, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Pirmā pusgada numuri vairāk nav dabūjami.

* * *

Mēnešraksta „Mazpulks" abonēšanas naudas II. pusgada maksājums Ls 0,75 jāizdara līdz š. g. 1. jūlijam, iesūtot naudu L. L. Centrālbiedrībai, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, vai iemaksājot L. L. Centrālbiedrības pasta tekošā rēķinā Nr. 10619.

* * *

Mazpulku sūtītā korespondence vienmēr apmaksājama ar pastmarkām pilnā apmērā. Skolas zīmogs uz mazpulku korespondences nav lietojams.

* * *

Mazpulku vadītājus lūdzam rūpēties, **lai mazpulka valde izpildītu visus pienākumus pēc mazpulku darbvedības un grāmatvedības instrukcijas. Visas mazpulka grāmatas** (biedru, kases, inventāra un protokolu) **pastāvīgi jātur pilnā kārtībā.** Tāpat visiem dokumentiem jābūt sakārtotiem, lai mazpulku inspektori, izbraucot pie mazpulka, ātri varētu pārbaudīt mazpulka darbību un kases stāvokli.

* * *

Mazpulka vadītājam un valdei šinī vasarā obligatoriski jāapmeklē katrs dalībnieks mājās, lai pārbaudītu darbinieka darbību uz vietas. Par apmeklēšanu jāparakstās „dalībnieka vadonī — laukkopības un sakņkopības grāmatvedībā", izdarot arī atzīmes par lauciņa un apkopjamo kultūru stāvokli. Ražojumu apskatēs godalgos tikai tos dalībniekus, kuŗu lauciņi būs vasarā apskatīti.

* * *

Mazpulku sanāksmes, kurās piedalās mazpulku inspektori, jāapmeklē obligatoriski visiem dalībniekiem. Katram dalībniekam jāņem līdz „dalībnieka vadonis — grāmatvedība" un mazpulka valdes locekļiem — visas mazpulka grāmatas.

* * *

Lūdzam mazpulku vadītājus kopā ar dalībniekiem **Varoņu piemiņas dienā — 22. jūnijā** apmeklēt tūvākās brīvības cīņās kritušo karavīru atdusas vietas vai pieminekļus, noliekot ziedus un pieminot varoņu nopelnus, radīt dziļāku izpratni par Latvijas brīvības ciņu nozīmi. Katrā mazpulka dalībnieka mājā šinī dienā vajadzētu izlikt valsts karogu . (Skat. „Mazpulks" 1933. g. Nr. 10).

* * *

Mēnešraksta „Mazpulks" ekspedicijā dabūjamas gramatas: 1) **„Zem baltzaļā karoga", Fr. Keisa** stāsts par mazpulku dzīvi. Cena Ls 1,50; 2) **A. Rogas** mazpulku luga **„Pirms lielās dzīves"** — 3 cēlienos. Cena Ls 1,— un 3) **agr. E. Žubeckis — „Augļu un ogu pārstrādāšana sulās".** Cena Ls 0,25.

PĒDĒJĀ MĒNESĪ L. L. CENTRĀLBIEDRĪBĀ PIETEIKTI UN MAZPULKU PADOMĒ APSTIPRINĀTI ŠĀDI MAZPULKI:

Latv. Lauks. Centrālbiedrības vadībā:

Lēdmanes — № 246; Brenguļu — № 250; Alojas — № 251; Garkalnes —

№ 253; Mazstraupes — № 254; Kārzdabas — № 262; Dūres — № 265; Lazdonas — № 267; Naukšēnu patversmes — 276.

Kurzemes lauksaimn. biedrību savienības vadībā:

Dundagas — № 256; Gudenieku — № 257; Nurmuižas — № 258; Cēres — № 259; Pērkones — № 260; Laidzes — № 261; Strazdes — № 264; Saldus — № 268; Kuldīgas — № 269; Spāres — № 270; Kursīšu — № 271; Valgales — № 272; Lutriņu — № 273; Sātiņu-Paures — № 274; Medzes — 275; Talsu — № 278.

Latgales lauksaimn. biedrību savienības vadībā:

Gauru — № 247; Preiļu — № 248; Vedeniešu — 249; Rugāju — № 252; Zeļču — № 255; Augšpils — № 263; Gaigalovas — № 266; Franapoles — № 277; Līvānu II. — № 279.

Zemgales lauksaimn. Centrālbiedrības vadībā:

II. Viesītes — № 280; Sīpeles-Lustes — № 281; Nīzeres — № 282; Asares — № 283; Bikstu — № 284; Bauskas pagasta — № 285; Bārbeles — № 286; Jaunsaules — № 287; Mēdemas — № 288; Salienas — № 289; Ceraukstes Griķu — № 295; Skaistkalnes — № 291; Sīpeles — № 292; Paņemunas — № 293; Codes — № 294; Seces — № 295; I. Rundāles — № 296; Sēlpils — № 296; Pomušas — № 298; Jaunsvirlaukas — № 299; Glūdas — № 300; Abguldes — № 301; Ozolnieku-Smārdes — № 302; Struteles — № 303; Zebrenes — № 304; Ūziņu — № 305; I. Svētes — № 306; Džūkstes — 307; Auru — № 308; Jaunsvirlaukas-Grīvas — № 309; Skrudalienes — № 310; Zemgales-Mežmuižas — № 311; Matkules — № 312; I. Zaļenieku — № 313; II. Zaļenieku — № 314; I. Elejas — № 315; II. Elejas — 316; II. Svētes — № 317; Ozolnieku — № 318; Bukaišu — 319; Jaunplatones — № 320; Vilces-Blankfeldes — № 321; Auru-Abguldes — № 322; Teteles — № 323; Īles — № 324; Stalģenes — № 325; Sniķeres — № 326; Džūkstes-Lancenieku — № 327; Pēternieku — № 328; Tervetes — № 329; Jaunauces — № 330; Garozes — № 331; Kalnciema — № 332; Šķibes — № 333; Bērzmuižas — № 334; Lielplatones — № 335; Dobeles-Bērzbeķes — № 336; Zaļenieku-Abgunstes — № 337; Zaļenieku-Lipstu — № 338; Vilces — № 339; Lielauces — № 340; Sesavas — № 341; Ukru — № 342; Virķēnu — № 343; Zaļenieku ģimnazijas — № 344; Naudītes — № 345; Zemgales — № 346; Jefremovkas — № 347; Vadakstes — № 348; Kalkūnes — № 349; Sventes — № 350; Ilūkstes — № 351; Rubas — № 352; II. Rundāles — № 353; Tervidānes — № 354; Elkšņu — № 355; Vecbornes — № 356; Silenes — № 357; II. Iecavas — № 358; Jurģu — № 359; Misas-Duganes — № 360; Blīdenes — № 361; Pētertales — № 362; Biržu-Bērzgales — № 363; Smārdes — № 364; Mēmeles — № 365; Ozolnieku-Skuju — № 366; Zālītes — № 367; Šarlotes — № 368.

Mazpulku padome pie Latv. Lauks. Centrālbiedrības.

Ventspils un Talsu apriņķu mazpulkus, dažādos agronomiskos un mazpulku sadzīves jautājumos, lūdzam griezties pie Ventspils-Talsu apriņķu mazpulku inspektora agr. K. Zītara, Talsos, apriņķa valdē. K. L. B. S. mazpulku nodaļa.

JAUTĀJUMI UN ATBILDES.

Atbilde Nr. 5.

Paraša — pavasarī pirmo reizi lopus laižot — rumulēties — Madonas apkārtnē pastāv vēl tagad. Rumulēšanās notiek pēc lopu sadzīšanas mājā. Rumulējās, t. i. lejās ar ūdeni, tagad pa lielākai daļai vienas mājas cilvēki, bet senāk gājuši rumulēties arī pa kaimiņiem. Tagad tas notiek retāk.

Ūdeni lej virsū viens otram, kuŗam tiek klāt, bet visvairāk mēģina saliet ganu. Bieži gadās, ka ganu saķer un pamērcē upītē vai dīķī. Kad visi savstarpēji izlaistījušies un ganu izmērcējuši, tad apvienojas puiši un meitas un cīnas vieni pret otriem.

Cik man izdevies noskaidrot, (pēc vecu laiku ticējumiem), tad vispārējā rumulēšanās notiek tamdēļ, lai govis dotu vairāk piena, un ganu mērcē, lai tas negulētu un būtu modrs sava ganāmpulka sargs.

Šim gadījumam mūsu pusē ir arī piemēroti ēdieni: biezputra un arī putra ar cūkas asti (mugurkaula daļa līdz astei). Biezputru vāra, lai govīm būtu biezāks piens, t. i. lai būtu augstāks tauku saturs. Putru ar cūkas asti vāra, lai aitām augtu garāka vilna.

Antis.

Līdzīgu parašu novērojuši un atbildes iesūtījuši vēl šādi mazpulku dalībnieki: **Gulbenes** — Fr. Širons un J. Melngailis, **Durbes** — K. Eņģelis, **Burtnieku** — E. Griviņš, **Bārtas** — K. Kairis. **Zīru** — Z. Rušķis, **Jeru-Oleru** — A. Linde, **Grundzāles** — H. Kļaviņa, **Silenieku** — E. Lācis, **Zeltiņu** — K. Banga, **Sidgundas** — O. Zuters, **Ērgļu-Katriņas** — H. Ģērmanis, **Jumpravas** — O. Palejs, **Vārmes** — V. Grābants un **Durbes** — K. Eņģelis.

Jautājums Nr. 6.

Senāk mūsu apvidū svinējuši Līgo svētkus (pēc senču ierašām), bet tagad šī paraša netiek vairs ievērota. Vai citos apvidos mazpulku dalībnieki arī to novērojuši un kā tagad svin Līgo svētkus?

J. Karkliņš,
Taurenes mazpulka dalībnieks.

MĪKLAS.

Šarādes mīklas atminējums.
(Sk. „Mazpulks" № 5)

Basu, (mazpulks) lasu, rasu.

Pareizu mīklas atminējumu iesūtījuši šādi mazpulku dalībnieki:

Lubānas-Zvidzienas: J. Ārinš, E. Vilciņš, Ilm. Vilciņš; **Gulbenes**: Fr. Širons, J. Melngailis; **Velēnas**: G. Lielpēters, M. Zaķis, R. Apinītis; **Valkas dārzkopju**: A. Jērums; **Veselavas**: P. Zilveris, E. Veide: **Ārlavas-Popervāles**: A. Rozentāls, V. Rozentāls, E. Lakevics, R. Lakevics; **Mārupes**: L. Ābelīte; **Vaives**: E. Zaļaiskalns; **Bilskas**: J. Ikšeļe; **Mālupes**: E. Timma; **Aiviekstes**; E. Lazdiņš; **Aizvīķi**: A. Gosiņš; **Lielvārdes**: A. Nolendorfs, O. Dīķis; **Beļavas**: R. Meisītis; **Lizuma**: E. Alksnis; **Durbes**: A. Eņģelis, K. Eņģelis; **Biržu**: J. Gaidlazds, Ad. Ļevāns;; **Burtnieku**: H. Liepiņš, E. Grīviņš; **Upesgrīvas**: Z. Pūliņa; **Raunas**: J. Puriņš, J. Daniels; **Raunas-Mežoles**: A. Lubūsis, E. Grīnblats; **Grostonas**: M. Araja; **Sedmales**: K. Atslēga; **Ādažu**: O. Drunka; **Basu**: Z. Rasmanis, A. Rasmanis; **Apes**: J. Ārosons; **Bārtas**: K. Kairis; **Bēnes**: R. Zubrovics; **Ogres**: V. Kauliņa, A. Lazdiņš, M. Pētersons; **Cirstu**: P. Bērziņa; **Sāvienas**: J. Mežāks; **Nurmižu**: A. Celms, D. Celms; **Brantu**: A. Ozols, A. Puntulis; **Nīcas**: A. Kušķe, M. Padēlis, M. Allis, J. Kalējs; **Vīkstameža**: R. Abakuks; **Jūdažu**: J. Aldermanis: **Jaungulbenes**: A. Kļaviņš; **Naukšēnu**: R. Aspers; **Koņu**: V. Kalniņš, A. Pope; **Jaunpiebalgas-Pēternieku**: A. Bole; **Grundzāles**: Z. Čaka, V. Paeglis, H, Kļaviņa, I. Miķelsons, V. Actiņš, E. Elstiņš, T. Blumbergs, J. Eglītis, E. Zariņš; **Silenieku**: J. Svilpe, E. Lācis; **Tirzas**: K. Sarmulis; **Siguldas**: J. Birģelis, E. Birģelis; **Lēdurgas**: A. Kušķis; **Sidgundas**: O. Zuters; **Zeltiņu**: K. Banga, J. Banga, D. Torgans, V. Asars; **Taurenes**: J. Kārkliņš, J. Kurmis; **Krapes**: A. Spārniņš; **Smiltenes**: O. Krievs, P. Kalējs; **Meņģeles**: L. Rengarte; **Skujienes-Ežu**: L. Bērziņš; **Jaunbebru**: L. Bite; **Priekules**: A. Jekste; **Katriņas-Ērgļu**: H. Ģērmanis, A. Lībietis; **Pendigas**: V. Jansons; **Trapenes**: E. Titiņš.

BALSIENU MĪKLA.

bāk	e	gāj'	gal	gal	kā	ku	La
li	ma	ma	ma	mi	mi	ņas	Ne
ņē	nu	nu	sa	Sar	tē	tē	Uz
vu	vu	vu	vu	vu	ze	ze	ži

Balsienus pareizi sakārtojot, dabūjam pazīstamu tautas dziesmu.

Uzdevis: J. Vīksna, Šķilbānu mazpulka dalībnieks.

Mīklas atminējums iesūtāms (var sūtīt uz pastkartes ar 10 sant. marku) „Mazpulka" redakcijai: Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, dz. 5 līdz š. g. 5. jūlijam.

DRUKAS KĻŪDU IZLABOJUMS.

„Mazpulkā" Nr. 5 104. lapas pusē 3. rindā no apakšas **5 kg. 340 gr.** vietā jālasa **7 kg. 140 gr.** un 114. lap. pusē 12. rindā no apakšas Orkas — 242 vietā jālasa — **Okras 242.**

Šinī numurā ievietotā Latvijas mazpulku virsvadoņa — Ministru prezidenta K. Ulmaņa ģīmetne ierāmējama un uzglabājama.

Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

Latvijas Lauksaimniecības Centrālbiedrības grāmatu spiestuve Rīgā, Baznīcas ielā 4-a.

„Latvijas Lauksaimnieka" № 11

iznācis

agr. J. Blumberga un agr. J. Sudraba redakcijā ar šādu saturu:

1. Jaunie uzdevumi. J. Vagners.
2. Kārtosim iekšējo gaļas tirgu pašu! J. Vtrs. Kas notiek ārzemēs. Alfa.
3. Pareiza kūtsmēslu izmantošana. A. Platacis.
4. Kur audzējami lopbarības sakņaugi. Agr. V. Mežvēvers. Laukkopja atzīmes. Jota.
5. Augu aizsardzības kalendars. Latvijas augu aizsardzības institūts.
6. Ābeļu ziedu dūrēju izķeršana ar līmes jostām un miglošana ar augļu koku karbolineumu. J. Zirnīts.
7. No cittautu literatūras. J. S.
8. Jaunatnes lauksaimniecības mājturības mazpulki. A. Punka.
9. Dārzkopības izglītības jautājums Latvijā. Agr. E. Robiņš.
10. Dārzāju sēklaudzēšanas izredzes. J. Sudrabs.
11. Divreizīgas slaukšanas priekšrocības. Lopk. instr. J. Karelis. Lopkopja piezīmes. Vita.
12. Aitkopības patreizējais stāvoklis un pasākumi šīs nozares izkopšanā. V. Talce.
13. Kā ēdināmi jaunputni. Stud. agr. M. O.
14. 30 gadi piensaimniecības veicināšanas darbā. Ar 1 uzņēm.
15. Latvieša izgudrotā lētā slaucamā mašīna. J. Irbe.
16. Kā uzstādīt zibeņa novedējus (ar 2 uzņēm.). J. Irbe.
17. Ceļu šļūce (ar 1 zīm.). J. Balzars.
18. Jauna veida praktiski uzgriežņi (ar 1 zīm.). J. Balzars.
19. Par dažādu trauku tīrīšanu (ar 3 zīm.). H. B.
20. Zaļās ērkšogas.
21. Zivju ēdieni. Biedrību dzīve. Svarigākais pašu zemē. Jautājumi un atbildes.

„Latv. Lauks." abonēšanas maksa par pusgadu Ls 4,50 par 1 eks. „Latv. Lauks." var pasūtīt Rīgā, Baznīcas ielā Nr. 4-a, ekspedīcijā un grāmatu veikalos.

Latvijas Lauksaimniecības Centrālbiedrība.

Priekuļu lauksaimniecības vidusskolā

uzņem jaunus audzēkņus 15. jūnijā š. g.

Tuvākas ziņas izsūta uz pieprasījumu. Adr: c. Cēsīm. Tāļr. Priekuļi 40.

Latvijas Lauksaimniecības Centrālbiedrība.

Pie

tagadējām cenām

Čiles salpetris

ir pieietams

visiem lauksaimniekiem

un ir

visizdevīgākais

visām kultūrām.